

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Ilham Aliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

Nº 082 (5554) 28 aprel 2018-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Azərbaycan ilə Böyük Britaniya arasında ikitərəfli münasibətlər yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyur

Prezident İlham Əliyev
Avropa Parlamentinin
Azərbaycan üzrə daimi
məruzəcisinini qəbul edib

2

Azərbaycan tarixinə
məxsusi
dəyərləri
ilə iz salan
ziyalı qadın

3

Azərbaycan-Fransa
əlaqələri bütün sahələrdə
uğurla inkişaf edir

4

"Beynəlxalq Dini Azadlıq üzrə
ABS Komissiyası heç bir faktə
söykənmədən qərəzli mövqə
sərgilayib"

8

"AŞPA-nın "hesabatı"nda
qeyd olunanlar böhtəndir"

9

"AŞPA-nın "hesabatı"
Azərbaycana qarşı ikili
standartlar siyasetinin yeni
dalğasının başlandığını
göstərir"

9

→ 14

Arif Məmmədovu da
Hüseyn Abdullayevin
aqibəti gözləyir

"QUSKA" BAKIYA BELƏ GƏTİRİLDİ

→ 6

AŞPA Azərbaycanı
itirmək
təhlükəsini anlamağa
məhkumdur

→ 16

Məhəmməd Salah
Campionlar Liqasında
haftanın futbolçusu
seçilib

28 aprel 2018-ci il

Azərbaycan ilə Böyük Britaniya arasında ikitərəfli münasibətlər yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyur

Aprelin 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birleşmiş Krallığının Baş naziri xanım Tereza Mey ilə görüşü olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birleşmiş Krallığının Baş naziri xanım Tereza Mey Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi qarşılıdı. Sonra birgə foto çəkdirildi.

Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birleşmiş Krallığının Baş naziri xanım Tereza Mey prezident seçkilərində qələbəsi münasibətələr ilə İlham Əliyevi təbrik etdi. O, Prezident İlham Əliyevlə görüşməkdən məmənunluğunu ifadə edərək bildirdi ki, Azərbaycan Prezidentinin bu səfəri iqtisadi və ticarət, enerji, təhlükəsizlik məsələlərinin müzakirə üçün yaxşı imkan yaradır.

caq. Böyük Britaniyanın Baş naziri SOCAR ilə BP şirkəti arasında imzalanacaq sazişin əməkdaşlığın genişləndirilməsi baxımından önenimi vurguladı. Tereza Mey Azərbaycanın Əfqanistanda sülhməramlı əməliyyatlarda iştirakına və verdiyi dəsteyə görə minnətdarlığını bildirdi.

Prezident İlham Əliyev təbrikə görə minnətdarlığını bildirərək qeyd etdi ki, Azərbaycan ilə Böyük Britaniya arasında ikitərəfli münasibətlərin gündəliyi çox genişdir və ölkələrimiz müxtəlif istiqamətlərdə, o cümlədən siyasi, iqtisadi, enerji, ticarət, sərməyə qoyuluşu sahələrində fəal əməkdaşlıq həyata keçirir. Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, hazırda ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi və şaxələndirilməsi istiqamətində fəal iş aparılır və bunun üçün böyük potensial var. Böyük Britaniyanın bir çox şirkətləri Azərbaycanda uzun illərdir ki, fəaliyyət göstərir, SOCAR-BP əməkdaşlığı strateji xarakter daşıyır.

İkitərəfli münasibətlərimizin tərəfdəliş əlaqələrinə əsaslandığını

deyən dövlətimizin başçısı onun Böyük Britaniyaya səfərinin əməkdaşlığımızın genişləndirilməsi işinə xidmet edəcəyinə əminliyini ifadə etdi. Söhbət zamanı regional inkişaf və təhlükəsizlik məsələləri də müzakirə olundu.

oration (Azerbaijan) Limited" şirkəti və SOCAR-in Ortaq Neft Şirkəti arasında Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda D230 perspektiv blokunun birge kəşfiyyatı və işlənilməsi üzrə hasilatın pay bölgüsü haqqında saziş imza-

Sonra Prezident İlham Əliyevin və Baş nazir Tereza Meyin iştirakı ilə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti - SOCAR, "BP Exp-

landi. Sənədi SOCAR-in prezidenti Rövənəq Abdullayev və BP şirkətinin baş icraçı direktoru Robert Dadlı imzaladılar.

Prezident İlham Əliyev Avropa Parlamentinin Azərbaycan üzrə daimi məruzəcisiini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 27-də Avropa Parlamentinin Azərbaycan üzrə daimi məruzəcisi xanım Norika Nikolaini qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycan ilə Avropa Parlamenti arasında əlaqələr müzakirə olundu.

Rəsmi xronika

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Trump Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə təbrik məktubu ünvanlaşdırıb.

Prezident İlham Əliyev "Müflislemə və iflas haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 24 aprel tarixli 1087-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Fərmanı imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Məlahət İbrahimqızının "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Ataxan Paşayevin "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının Elm, texnika, memarlıq, mədəniyyət və ədəbiyyat üzrə Dövlət Mükafatları Komissiyasının yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında Fərman imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Ülvi Mehdiyevin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri təyin edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Azərbaycan tarixinə məxsusi dəyərləri ilə iz salan ziyalı qadın

Bu gün görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın doğum günüdür

Cənnət anaların ayağı altındadır” ulu peyğəmbərimizin bulyarduğu kəlam anaya, qadına verilən qiymətin ən ali dəyərdir. Azərbaycan qadınları çoxəsrlik mənəvi, əxlaqi dəyərləri, milli adət-ənənələrimizin qoruyucusu, dünya sivilizasiyasına öz töhfələrini verən varlıq kimi bu dəyərlərin içində ən ülvə sevgiyə layiq olmuşlar. Bir qadın ətrafında nə qədər məsuliyyət cəmləşib: ana, bacı, həyat yoldaşı, Vətən keşiyində duran elmli, zəkəli ziyanı. Ali və ülvə hissələr uğrunda fədakarlıq göstərən, müdriklik dolu bir ömür yaşayan qadınlar doğma ocağın istisnə sığınaraq, övlad tərbiyə edir, bir ailənin məsuliyyətini, yüksəkünü üzərində daşıyırlar. Tarixən Azərbaycan qadınlarını fərqləndirən dəyərləri onları dünya miqyasında şöhrətləndirib.

Elm, ədalət, səxavət, səbr, həya, ismət kimi keyfiyyətlər Azərbaycan qadınlarının həyat simvoluna çevirilib. Bu dəyərlər içərisində Azərbaycan qadını güclüdür, fədakardır. Azərbaycan tarixinə məxsusi dəyərləri ilə iz salan qadınları sırasında əməlləri ilə seçilən ve sevilən, ən yüksək bir pillədə dəyərnanan Zərifə xanım Əliyevanın adı əbədidir. Yaşanılan ömür yolunun sərlövhəleri onu zamanımızın seçilen xanımı olması ilə ya-naşı, gələcək nəsillər üçün örnek olacaq bir simaya çevirib.

ONUN ÖMÜR İŞİĞİNDƏ QARANLIQ DÜNYALARA ŞƏFA VERİLDİ

Zərifə xanım Əliyevanın həyat fəsəfəsi her kəsə belli bir nümunəvi yoldur. Onun olduqca zəngin və şaxəli həyat yolu bir çox istiqamətlərdə özünü bürüze verir. Bu həyat yoluna nəzər saldıqda bittib-tükənməyən arzulara doğru yol açan ömrün gözəlliyyi diqqəti cəlb edir. Bir ana ömrü, tədqiqatçı ömrü, həkim ömrü, alim ömrü və ömürlərə sığmayan bənzərsiz şəxsiyyət ömrü. Bu keyfiyyətlər və dəyərlər, məhz şəxsiyyət olaraq ziyanının ömrünə işq saçmışdır. Zərifə xanım incə, zərif duyğuların vəhdətində Azərbaycan xanımına məxsus olan cəlalar bir ömrünü yazılı salnamələrdə əks etdi. Onun ömür işiğində qaranlıq dünyalara şəfa verildi. Zərifə Əliyeva... Duyğulu, düşüncəli, fərqli bir dünyası ile zamanla əqidəsini bir vaxtda cəmləşdirib həyat fəsəfəsinin silinməyen izlərini özü də hiss etməden gərgin axtarışları, zəhməti, elmi biliyi ilə bu aləmə həkk etdi. Bu ömrün yazılmış səhifələrində Zərifə xanımın portretini sezməmək mümkün deyildi. Qəlb dünyasının işqi onun Azərbaycan məkanında tanınmasına gətirib çıxardı. Sonralar bunun coğrafi məkanı daha da genişləndi. Sərhədləri ilə tanınan dünyamızı yaratdı - əsərləri, elmi kəşfləri, axtarışların nəticəsi birləşdirdi.

Zərifə xanım Əliyevanın zəngin elmi irsi, oftalmologianın müxtəlif sahələri üzrə apardığı tədqiqatlar, qazandığı nailiyətlər, yaratdığı fundamental əsərlər Azərbaycan tibb elminin parlaq sehifəsidir. Görkəmli alim, ictimai xadim, Azərbaycan EA-nın akademiki, tibb elmləri doktoru, professor, Ə.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutu oftalmologiya kafedrasının müdürü, Azərbaycan EA Fiziologiya İnstitutunun laboratoriya rəhbəri, Azərbaycanın əməkdar elm xadimi, Tibb Elmləri Akademik

miyası mükafatı laureati, Sülhü Müdafiə Komitəsinin üzvü, “Bilik” Cəmiyyəti Rəyasət Heyətinin üzvü Zərifə xanım Əliyeva tibb elminə və praktikasına, yüksək ixtisaslı tibbi kadrların hazırlanmasına əvəzsiz töhfələr vermişdir. Onun çoxcə-hetli elmi fəaliyyətinin neticələri 130 eserdə, o cümlədən, 5 monoqrafiyada, həkimlər üçün bir sıra dərs vesaitlərində, sənayenin müxtəlif sahələrində göz zədələrinin profilaktikasına dair metodik tövsiyələrdə öz əksini tapmışdır. Kimya sənayesinde göz zədələnmələrinin öyrənilmesinə və praktikasına dair orijinal əsərlər silsiləsinə görə Tibb Elmləri Akademiyası onu akademik M.İ.Averbax adına mükafatla təltif etmişdir. Zərifə Əliyevanın Azərbaycan EA-nın akademiki seçilməsi onun böyük xidmətlərinin, çoxillik səmərəli elmi tədqiqat işinin etrafıdır.

ZƏRİFƏ XANIM HƏM XEYİRXAH, HƏM AĞILLI, HƏM DƏ QÜDRƏTLİ İDİ!

Alimin elmi fəaliyyətinin istiqamətlərində biri gözün oftalmoloji, histomikroskopik və histokimyevi tədqiqinə həsr edilmişdir. Bu istiqamətdə apardığı elmi-tədqiqat işlərinin neticələri onun “Yaşla əlaqədar gözün və görmə siniri yollarının dəyişməsi”, “Gözün hidrodinamik sisteminin anatomo-fizio- loji xarakteristikası” adlı monoqrafiyalarında geniş və ətraflı şəkildə öz əksini tapmışdır.

Dünya oftalmologiya elminin tanınmış simaları Zərifə xanım Əliyevanın elmi fəaliyyətini, peşəkarlığını yüksək qiymətləndirmişdilər. Belə ki, Moskva Oftalmoloji Məktəbi Zərifə xanımı oftalmologiyanın mirvarisi, professor A.Brovkina onu nəciblik və mənəvi paklıq timsali adlandırmışdır. Rusiya Tibb Elmləri Akademiyasının həqiqi üzvü M.M.Krasnov isə yazdı: “Zərifə xanım Əliyeva haqqında xatirələrimi bir sözle ifadə etməli olsayıdım, deyərdim: O, həm Xeyir-xah idi, həm Ağilli idi, həm də Qüdrətlər idi!”

Zərifə xanım Əliyevanın fəxri adları, elmi titulları, mükafatları olduqca çoxdur. Bu adaların hər biri qurur və iftخار mənbəyidir. Lakin bu adalar sırasında ən şərəflisi Ana adıdır. Qeyri-adı bir ana olan Zərifə xanımın övladlarına münasibəti də xüsusi olub. Övladlarını Ulu Tanrı tərəfindən bəxş olunan nəhayət tək qəbul edib. Zərifə xanım Əliyeva cəmiyyət üçün böyük dəyərlərə malik övladlar tərbiyə etmişdir. Bu, onun fədakar ana olmasından irəli gəldi. O, nə edirdi? Böyük sevgi ilə edirdi. Onun sevgisinin gücü öz ailəsinin hüdudlarında dərindən və qabırq duyulurdu.

*Əziz anam, şirin sözlü anam,
Qəlbin kövrək, eşqin solmaz bahar.
Gülə üzlü, qara gözlü anam,
Hara getsəm gözün mənə baxar.
Ana qəlbin layla ola gəzər,
Doğma səsin ömrü-günü bəzər.*

Müsəlirlər onun haqqında söz açarkən, nəcib bir Azərbaycan qadını olduğunu vurğulayırlar. Zərifə xanım Əliyeva işinin gerçinliyinə baxmayaraq, həmisi bir qadın olaraq mülayimliyi ilə, həssallığı, insanlara məhrəb və qayğı ilə yanaşması ilə seçilir. Ümumiyyətlə, Zərifə xanımın həyatı Azərbaycan qadınları üçün bir məktəbdir. Elə bir məktəbdər ki, uzun illər boyu öyrəniləcəkdir. Unudulmaz və əziz xatirəsini yad etdikcə bu parlaq şəxsiyyətin elmimizə, sehiyyəmizə, milli və mənəvi varlığımıza bəxş etdiyi dəyərləri təkrarən dərk edir, onun ölməz ruhu qarşısında bir daha baş əyirik. Dünya şöhrətli şəxsiyyət Zərifə xanımın ömrü-gün yoldaşı Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycan qadınları haqqında deyirdi: “Azərbaycan qadını mərd, sədaqətli, qeyrətli, namuslu qadındır. Mən döyünün çox yerini gəzmişəm, dünya qadınlarını görmüşəm, fikrim belədir ki, Azərbaycan qadını bütün dünyadakı qadılardan gözəldir”.

Bəli, bunu çox doğru söyləmişdi Ulu Öndər. Çünkü Azərbaycan qadınları dünyada yaxşı nə varsa ona layiqdir. İnsanlığa və insanların qiymət verməkdə mahir, səriştəli olan müdrik siyasetçi Ulu Önder Heydər Əli-

yev bu cəhətdən da gözəl sədaqətli həyat yoldaşı, peşəkar alim, qayğıkeş ana, mehriban nənə kimi Zərifə xanım Əliyeva seçimində yanılmamışdır. Zərifə xanım Azərbaycan xalqına məxsus, milli-mənəvi, əxlaqi dəyərləri özündə cəmləşdirmiş bir Ana idi. O, həmisi yüksək seviyyədə evdarlığı, qayğıkeşliyi və məhrəbanlığı ilə başqalarından fərqləndirdi. Qayğılar içərisində olan Zərifə xanımın gözəl övladlar yetişdirməsi və ictimai fealiyyəti bu gün də örnək olacaq bir fealiyyətdir. O, əməli işin xoş təessüratları ilə hamının qəlbində daim örnək olaraq yaşayır və yaşayacaqdır. Zərifə xanım zaman-zaman öyrəniləcək və tədqiq olunacaq məktəbdərdir. Zərifə xanım Əliyevanın zəngin elmi irsi, oftalmologianın müxtəlif sahələri üzrə apardığı tədqiqatlar, qazandığı nailiyətlər, yaratdığı fundamental əsərlər Azərbaycan tibb elminin parlaq sehifəsidir. Azərbaycan oftalmologiyasını dünya seviyyəsində tanıdan akademik Zərifə xanım Əliyeva təba-bətdə öz dəst-xətti olan novator bir alim idi. Bu gün Azərbaycan qadınının xeyrəxalıq, Analıq simvoluna çevrilmiş akademik Zərifə xanım Əliyevanın həyat yolu alımları sabaha inamlı, gələcəyə ümidiyle yaşamağa ruhlandırır. Bəli, bu keyfiyyətləri, peşəkarlığı, ictimai feallığı ilə Zərifə xanım Əliyeva yüksəkdə dayanır və zaman-zaman xatırlanaraq, fealiyyətinə nəzər yetirilir.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

28 aprel 2018-ci il

Azərbaycan-Fransa əlaqələri bütün sahələrdə uğurla inkişaf edir

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Fransa Senatının Fransa-Qafqaz dostluq qrupunun sədri ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva aprelin 27-də Fransa Senatının Fransa-Qafqaz dostluq qrupunun sədri, senator Alen Uper ilə görüşüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Alen Uperin Fransa Senatının Fransa-Qafqaz dostluq qrupunun sədri kimi ölkəmizə səfər etdiyini vurğulayaraq, ölkələrimiz arasında münasibətlərə toxundu, Azərbaycan-Fransa əlaqələrinin bütün sahələrdə çox uğurla inkişaf etdiyindən məmənunuşunu bildirdi. Ölkələrimiz arasında həm siyasi, həm iqtisadi, həm de digər sahələrdə uğurlu əməkdaşlığın qurulduğunu bildirən Mehriban Əliyeva bu münasibətlərin möhkəmlənməsində Azərbaycan-Fransa parlamentlərarası əlaqələrinin müüm rol oynadığını diqqətə çatdırıdı. Bildirdi ki, son illər ərzində bu istiqamətdə bir çox tədbirlər keçirilib. Birinci vitse-prezident iqtisadi əlaqələrə toxunaraq enerji sektorunda mövcud olan çox uğurlu əməkdaşlığı qeyd etdi, bununla yanaşı, nəqliyyat, kənd təsərrüfatı, ekolo-

giya və digər sahələrdə qurulan əməkdaşlıqdan danışdı, Azərbaycanda bir çox Fransa şirkətlərinin uğurlu fəaliyyətini vurğuladı. Humanitar əlaqələrin əhəmiyyətinə toxunan Mehriban Əliyeva bu sa-

həde uğurlu əməkdaşlığın formallaşdığını bildirdi, humanitar əlaqələrin ölkələri, insanları bir araya gətirdiyini diqqətə çatdırıdı. Birinci vitse-prezident Azərbaycan mədəniyyət günlərinin təkcə

Fransanın paytaxtı Parisdə deyil, bu ölkənin digər şəhərlərində də uğurla keçirildiyini və böyük məraqla qarşılığını xatırladaraq, eyni zamanda, Azərbaycanda da bu istiqamətdə görülən tədbirləri

qeyd etdi. Mehriban Əliyeva Azərbaycanda Fransız liseyinin, Azərbaycan-Fransız Universitetinin uğurla fəaliyyət göstərdiyini diqqətə çatdırıdı. "Bu sahədə çox işlər görülüb, amma yene də potensial var", - deyən Birinci vitse-prezident ölkələrimiz arasında əlaqələrin daha da inkişaf edəcəyinə əminliyini ifadə etdi.

Fransalı senator, Fransa-Qafqaz dostluq qrupunun sədri Alen Uper Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva ilə görüşdən şərəf hissi duyduğunu söylədi. O, Fransa ilə Azərbaycan arasında mövcud olan münasibətlərin inkişafının məmənunuş doğurduğunu dedi. Qonaq Mehriban Əliyevanın ölkəmizin Fransada təbliği üçün gördüyü işləri yüksək qiymətləndirdi, bu istiqamətdə tədbirlərin davam etdirilməsinin əhəmiyyətinə toxundu. Alen Uper son illər Azərbaycan ilə Fransa arasında mövcud əməkdaşlıqdan məmənunuşunu ifade edərək, bu əlaqələrin münasibətlərin daha da inkişafına xidmət edəcəyini vurğuladı. Senator Azərbaycanın dünya üçün vacib ölkə olduğunu bildirdi.

Bakıda keçirilən bədii gimnastika üzrə altıncı Dünya Kuboku yarışının təntənəli açılışı olub

Aprelin 27-də Milli Gimnastika Arenasında Bakıda keçirilən bədii gimnastika üzrə altıncı Dünya Kuboku yarışının təntənəli açılış mərasimi olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlce iştirakçıların paradi keçirilib. Açılmış mərasimində çıxış edən Prezident Administrasiyasının gənclər siyaseti ve idman məsələləri şöbəsinin müdürü Yusuf Məmmədəliyev Azərbaycanın növbəti dəfə mötəber yarışa ev sahibliyi etməsindən məmənunuşunu diqqətə çatdırıraq, idmançılarla uğurlar arzulayıb. Y.Məmmədəliyev qeyd edib ki, Azərbaycan dünyada idman ölkəsi kimi tanınır. Ölkəmiz irimiqyaslı beynəlxalq turnirlərə yüksək seviyyədə ev sahibliyi edir, idmançılarımız Azərbaycanı beynəlxalq arenada layiqince təmsil edirlər. Bütün bunlar beynəlxalq idman qurumlarının diqqətindən yayılmışdır və onlar nüfuzlu yarışların təşkilini heç bir tərəddüd etmədən ölkəmizə həvalə edirlər. Bu günlərdə paytaxtimizdə daha bir mötəber tədbir Formula 1 yarışlarının keçirildiyini diqqətə çatdırıran Yusuf Məmmədəliyev

dünyanın ən tanınmış pilotlarının Bakıda güclərini sınadıqlarını vurğulayıb.

Yusuf Məmmədəliyev əminliklə bildirib ki, ölkəmiz həmişə olduğu kimi, bu dəfə də qonaqpərvərliyi və yüksək səviyyəli təşkilatçı bacarığı ilə yaddaşlarda qalacaq.

"Son illər qızların sevimli idman növüne əvvəlki bədii gimnastikaya maraq gündən güne artmaqdə davam edir. Azərbaycanda artıq formallaşmış gimnastika məktəbi var. Bunu nəticəsində ki, gimnastlarımız artıq beynəlxalq yarışlarda ölkəmizi layiqincə təmsil edir, yaxşı nəticələr göstərirəl", - deyə Yusuf Məmmədəliyev bədii gimnastika üzrə Dünya Kuboku yarışının təşkilinin Azərbaycanda gimnastikanın inkişafına töhfə verəcəyini qeyd edib.

Prezident Administrasiyasının şöbə müdürü bildirib ki, dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin ölkəmizdə digər sahələrde olduğu kimi, gənclər və idman sahəsində həyata keçirdiyi uğurlu siyasetin nəticəsində Azərbaycanda idmanın digər növləri kimi, gimnastika da sürətlə inkişaf edir. Mehriban Əliyevanın Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının prezidentini diqqətə çatdırıran Yusuf Məmmədəliyev

seçilmişsindən sonra bu təşkilatın yenidən qurulduğunu, gimnastikanın inkişafında dönüş yarandığını vurğulayan Y.Məmmədəliyev hazırda Azərbaycanda gimnastikanın bütün növlərinin sürətlə inkişaf etdiyini diqqətə çatdırıb. Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın ölkəmizdə idmana göstərdikləri yüksək diqqət və qayğıdan danışan Yusuf Məmmədəliyev bədii gimnastika üzrə Dünya Kuboku yarışının təşkilinin Azərbaycanda gimnastikanın inkişafına töhfə verəcəyini qeyd edib.

Mötəber turnirde 25 ölkənin təmsil olunduğu vurğulayan şöbə müdürü iştirakçılarla uğurla arzulayıb, yarışı açıq elan edib. Sonra Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səslendirilib.

Bəşəriyyətin yaradılışında müüm rol oynayan Su, Od, Yel və Torpaq ünsürləri bu turinin açılış mərasiminin bedii hissəsinin əsas komponentlərini təşkil edib. Qədim dövrən bu güne kimi haqqında bir çox hekayələr qo-

şulan bu ünsürlər gimnastların təqdimatında yeni nefeslə tamaşaçılara təqdim olunub. Kompozisiyanın quruluşçu rejissorları fəlsəfi ideyalardan ilhamlanaraq, həyatı əhəmiyyət daşıyan bu komponentlərin tekçə Yer küresiñin yaradılışında deyil, idmando da nümayiş

etdirilərlər.

Müsər işq effektlərinin, böyük monitorda yayılmış təsvirlərin, hərəkətli musiqi parçalarının mükəmməl vəhdətinin yaratdığı möhtəşəm şou tamaşaçılara böyük marağına səbəb olub. Möhtəşəm kompozisiyada həmişə olduğu kimi, gimnastika növləri üzrə milli komandaların üzvləri və xoreoqrafları iştirak ediblər.

Yarışın ən maraqlı personajı Bakıda keçirilmiş batut gimnastikası, ikili mini batut və tamblinq üzrə 26-cı Avropa çempionatının maskotu - "Qur-Qur" tamaşaçılara görüşə gəlib. Hər zaman fərqliliyə üstünlük verən təşkilatçılar maskot olaraq seçilmiş qurbanı canlandırmak üçün peşəkarlara müraciət ediblər. Uzun illər talisman kimi fəaliyyət göstərən və çempionata batut gimnastikasının vətəni ABŞ-dan təşrif buyuran Skot Hesinqton və Berri Anderson dördüncü yarışlar ərzində arenanın sakinlərinə unudulmaz şou vəd ediblər.

DSX-da akademik Zərifə xanım Əliyevanın 95 illik yubileyi qeyd edilib

Görkəmli oftalmoloq, akademik Zərifə xanım Əliyevanın anadan olmasıının 95 illik yubileyi münasibəti ilə Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) bütün hərbi hissə və bölmələrində təntənəli tədbirlər keçirilmişdir. SİA-ya DSX-nin mətbuat mərkəzindən verilən məlumatda görə, Xidmətin qadın hərbi qulluqçuları ənənəvi olaraq Fəxri xiyabanda Zərifə xanım Əliyevanın məzəri önungər çiçək dəstələri düzmişlər. Dövlət Sərhəd Xidmətinin Aparatunda dünya şöhrətli alim, ictimai xadim Zərifə xanım Əliyevanın həyat və fəaliyyətini əks etdirən fotosərgi ilə tanışlıqdan sonra rəsmi mərasim keçirilmişdir.

Tedbirde millət vəkili, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, filologiya elmlər namizədi Elmira Axundova minlərlə insanın gözlerinə nur bəşər etmiş istedadlı alim, bacarıqlı pedaqoq Zərifə xanım Əliyevanın zəngin və mənalı ömrə yolu barədə geniş mə-

lumat vermişlər.

Qeyd edilmişdir ki, Zərifə xanım elm üçün gözel tədqiqatçı, Ulu Önder Heydar Əliyev üçün ömür-gün yoldaşı, sadiq dost,

apardığı tədqiqatlar, qazandığı nailiyyətlər Azərbaycan tibb elminin parlaq səhifələridir. Onun elmi fealiyyətinin nəticələri 150-dən artıq əsərdə, 10 monoqrafiyada, həkimlər üçün dərs vəsaitlərində, sənayenin müxtəlif sahələrində göz zədələrinin profilaktikasına dair metodiki tövsiyələrdə öz ekinci tapmışdır. Göz xəstəlikləri üzrə elmi-tədqiqat işləri akademik Zərifə xanım Əliyevaya böyük şöhrət getirmiş və onu dünya oftalmologiyası məkanında məhsurlaşdırılmışdır.

Fundamental elmi tədqiqatları ile oftalmologianın inkişafına böyük töhfələr verən akademik Zərifə xanım Əliyeva SSRİ Tibb Elmləri Akademiyasının M.I.Averbax adına mükafatına layiq görülen ilk qadın olmuşdur. Akademik Zərifə xanım Əliyeva həmdə böyük ictimai iş aparmış, keçmiş SSRİnin Sülhü Müdafiə Komitəsinin üzvü, Azərbaycan Sülhü Müdafiə Komitəsi sədrinin müavini, "Bilik" Cəmiyyəti idarə Heyətinin üzvü olmuş, "Əməkdar Elm Xadimi" fəxri adına layiq görülmüşdür. Tədbirin sonunda rejissor Vaqif Mustafayevin "Heydər Əliyev. Əsl məhəbbət haqqında" sənədli filmi nümayiş etdirilmişdir.

Formula 1 Azərbaycan Qran-Prisinin birinci günündə pilotlar arasında gərgin idman mübarizəsi yaşanıb

Aprelin 27-də Bakıda Formula 1 üzrə dünya çempionatının dördüncü mərhələsinə - Azərbaycan Qran-Prisində start verilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, yarışın birinci günündə pilotlar 6 kilometrlik Bakı şəhər halqasında iki sərbəst yürüşdə güclərini sınayıblar.

Birinci sərbəst yürüşdə "Mercedes" komandasının pilotu Valtteri Bottas qalib gelib. O, 1 dəqiqə 44,242 saniyəlik nəticə ilə bütün rəqiblərini qabaqlayıb. "Red Bull Racing" ko-

mandasının sürücüsü Daniel Rikkardo ikinci olub. Sergio Peres ("Force India") isə yarışı üçüncü pillədə başa vurub. "Red Bull Racing"ın pilotu Daniel Rikkardo ikinci sərbest yürüşdə fərqlənməyi bacarıb. Pilot 1 dəqiqə 42,795 saniyəlik nəticə ilə birinci olub. "Ferrari"nın pilotu Kimi Raikkonen ikinci, "Red Bull Racing"ın digər sürücüsü Maks Ferstappen üçüncü olublar.

Aprelin 28-de Formula 1 Azərbaycan Qran-Prisində üçüncü sərbəst yürüş və sıralama turu, bir gün sonra isə əsas yarış keçiriləcək.

Dünyanın məşhur pilotlarının mübarizə apardığı Bakı şe-

hər halqası ele qurulub ki, yarış zamanı pilotlar və milyonlarla televiziya tamaşaçıları UNESCO-nun ümumdünya mədəni irs siyahısına daxil olan İçərişəhəri, paytaxtın müasir memarlıq abidələrini və Xəzərin sahilboyu hissəsini özündə birləşdirən ecazkar mənzərəni görə bilirlər. Layihənin müəllifi bütün müasir Formula 1 treklerinin memarı olan Herman Tilke dir. Trekin ən geniş hissəsinin eni 13, ən dar hissəsinin eni isə İçərişəhər etrafında, o cümlədən 7-ci və 8-ci döngələrdə 7,6 metr təşkil edir. Yarışın start və finiç xətti Azadlıq meydanındadır. Burada, həmçinin "Paddock klub", komandaların boksları və pit-leyn qurulub.

28 aprel 2018-ci il

AŞPA Azərbaycanı itirmək təhlükəsini anlamağa məhkumdur

Qurumun ermənipərəst deputatları qərəzlərini davam edərsə, bunun ağır fəsadlarından yaxa qurtara bilməyəcəklər

Azərbaycana qarşı hər zaman qərəzi mövqeyi ilə seçilən AŞPA-nın bu dəfə öncə sürdüyü "korrupsiya hesabatı" da qeyri-obyektiv və qərəzlidir. Hətta qeyd edə bilərik ki, ayrı-ayrı deputatların fərziyyə, ehtimal və gümanları üzərində qurulmuş subyektiv müləhizlədir. Məhz bu baxımdan, qənaətə gələ bilərik ki, AŞPA Azərbaycana qarşı yürütdüyü ikili standartları ilə özünü müyyəyen dairələrin əlində alətə çevirən qurum kimi təqdim edir. Ümumiyyətlə, AŞPA-nın qərəzi qətnamələri ve hesabatları ictimaiyyət arasında haqlı olaraq ciddi nərazılığı səbəb olub. Axı, Azərbaycanın Avropa Şurası qarşısında öhdəliyi olduğu kimi, Avropa Şurasının da Azərbaycan qarşısında müyyəyen öhdəlikləri var. Neçə illərdən beri Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işgal etməsi və Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı qurumun özünün qəbul etdiyi qətnamələrin real həllini tapması istiqamətində kəsərlə addım atmadığı ikili münasibətlərdən xəbər verir.

AŞPA deputatları qondarma erməni soyqırımı abidəsi önünde diz çökür və Ermənistanın işgalçılıq siyasetini dəstəkləyir!

Diger tərefdən, AŞPA-nın baş katibi Tyorborn Yaqlandin ayrı-seçkiliyi, ölkəmizə qarşı, xüsusilə, qərəzi olması, aqressiv münasibəti demokratik prinsiplərə dabən-dabəna ziddir. Daim insan haqlarından danışan T.Yaqlandın Ermənistanın işgalçılıq siyaseti neticəsində bir milyondan artıq soydaşımızın doğma torpaqlarından didərgin salınmasına, yaşadıqları ağrı-acıya heç nə baş verməmiş kimi münasibət bildirmir. Yaqlandin baş katib olduğu dövrə ölkəmizə qarşı artan təzyiqləri onun Azərbaycana olan qərəzi münasibətində irəli gelir.

Ümumiyyətlə, AŞPA-nın qərəzi hesabatı bir daha təsdiqledi ki, bu qurum müstəqil siyaset yeridən ölkələrə təzyiq göstərmək üçün artıq bir alətə çevrilib. Təşkilatın rəhbərələrindən biri olan T.Yaqlandın fəaliyyətinə bir qədər araşdırıldıqdan sonra şahidi olurq ki, o, bu gün açıq şəkildə ermənipərəst mövqədən çıxış edir, işgalçi tərefin yanında yer alır, Azərbaycana qarşı əsassız fikirlər səsləndirir. Özünü insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəcisi kimi təqdim edən qurum

mun rəhbəri 2015-ci ildə qondarma erməni soyqırımı ilə bağlı Ermənistanın paytaxtında keçirilən beynəlxalq forumda şəxsen iştirak edib. Eyni zamanda, həmin forumda onun səsləndirdiyi fikirlər, bugünkü anti-Azərbaycan mövqeyinə tam işqi salır. Həmin

forumda deyib ki, "Türkler ermənilərə qarşı dəhşətli cinayet törədiblər".

Avropa Şurası defələrlə işgalçı Ermənistanı və onun terroru rəhbərliyini tərifləyib, xüsusilə də, iqrçiliyə və xenofobiyyaya qarşı mübarizə (?!-R.N.) aparmasından çox məmənən olduğunu bəyan edib. Budurmu Avropa "ədaləti"?!?

Bəs AŞPA Azərbaycanın qarşısındaki öhdəliyə əməl edibmi?

Öslində isə, AŞPA-nın erməni lobbisine işləyən, həmin lobbi dən qeyri-qanuni pullar alıb, korrupsiyalısan deputatları gedib öz ölkələrində insan hüquqlarının pozulması, sərbəst toplaşma azadlığının polis vəhşiliyi, irqi ayrı-seçkilik problemlərini təftiş edib, hesabatlar çıxarmalıdır. Fəqət, bu olmayıb və olmayıcaq da. Çünkü necə deyərlər, harin-harının ayağını basmaz...

AŞPA-nın ermənipərəst deputatları yaxşı bilirlər ki, Azərbaycan Avropa Şurasına üzv olduğu 17 il ərzində çox dəyərli demokratik islahatlar həyata keçirib və bu gün də həmin islahatlar davam edir. Təessüf ki, bunların heç biri nəzərə alınmır və Azərbaycana təzyiq göstərmək cəhdindən əl çəkilmir. Azərbaycan Avropa Şurası qarşısında götürdüyü öhdəlikləri daim tam şəkildə yeri-nə yetirməyə çalışır və buna da nail olur. Amma Avropa Şurasının da Azərbaycan qarşısında böyük bir öhdəliyi var - Azərbaycan ərazilərinin işgalinin müəllifi olan diger üzv dövləti bu təcavüze son qoymağın vətarf etmək. Ancaq bu qurum ölkəmizə qarşı əsassız qətnamələr, hesabatlar qəbul etmək özünü gülünc vəziyyətə salır. Bu qurumun Azərbaycan və onun rəhbərliyi haqqında yalanları, böhtanlarla dolu sayılamları, heç bir fakta əsaslanmayan qərəzi qətnamələri ise ictimai rəyde ikrəh hissələri doğurur. Bu ikrəh nəticədə Azərbaycanın adıçəkilən qurumu tərk etməsinə səbəb olub - yəni AŞPA Azərbaycanı itirmək təhlükəsizliyini anlamağa məhkumdur.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

"AŞPA hesabatlarının məqsədi üzv dövlətləri qaralamaqdır"

Korrupsiya, həqiqətən, bütün sistemin pozulmasına, inkişafın və rifahın ləngimesinə səbəb olan ən təhlükəli sosial zorakılıqlardan biridir. Bu baxımdan, istənilen iddiaların araşdırılması məntiqli və məqbuldur. Ancaq bu gün bu hesabatdan görünür ki, AŞPA-nın bəzi üzvləri bundan sui-istifadə edirlər. Aydın görünür ki, məqsəd problemləri aradan qaldırmaq deyil, üzv dövlətləri qaralamaqdır.

AZERTAC xəber verir ki, bu fikri Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvü Ülviiye Ağayeva AŞPA-nın yaz sessiyasında söyləyib. O qeyd edib ki, müzakirə olunan hesabat gənc, demokratik, çox çətin qonşuluqda yerləşən üzv dövlətin - bütün çətinliklərə və təhlükələrə baxmayaraq, dəyərləri paylaşan, təkçə özü üçün deyil, tərəfdəşləri üçün də fayda getirmək məqsədilə yorulmadan səy göstərən dövlətin imicinə xələl getirmək məqsədi daşıyır. Millət vəkili AŞPA sədrinə müraciət edərək sərt danışıqların səmərəsiz olduğunu və bunun təşkilatın məqsədlərinə nail olmağa kömək etməyəcəyini diqqətə çatdırıb. "Avropa Şurasının hemrəyliyini və bütövlüyünü gücləndirmək üçün üzv ölkələri daha da yaxşılaşdırmaq, onları uzaqlaşdırmağa çalışmamalı"q", - deyə o vurğulayıb.

Nazir: Azərbaycan ilə Malayziya arasında formalaşmış çoxşaxəli ikitərəfli münasibətlər təqdirəlayıqdır

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov

ile Malayziyanın xarici işlər naziri Anifah Aman arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 25 illiyi münasibətlə təbrik məktubu mübadiləsi həyata keçirilib. Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZERTAC-a bildirilər ki, nazir Elmar Məmmədyarov həmkarına ünvanlaşdırılmış məktubunda Azərbaycanın Malayziya ilə dostluq, qarşılıqlı anlaşma və etimad ruhunda olan səmimi dialog və əməkdaşlığı böyük əhəmiyyət verdiyini bildirib.

Elmar Məmmədyarov ölkələrimiz arasında ortaq maraq və yaxın əməkdaşlığı əsasında qurulmuş səmimi bir münasibətin formaşlaşdırıldığı qeyd edib. O, iki ölkəni

daha da yaxınlaşdırmaq üçün ən yaxşı zəmanət olan insanlararası münasibətlərin gücləndirilməsinin, qarşılıqlı olaraq xalqlarımızın mədəniyyətlərinə marağın artırılması böyük əhəmiyyət daşıdığını vurğulayıb. Nazir, həmçinin Malayziyanın Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqışının Azərbaycanın suverenliyi, ərazi bütövlüyü və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığı principləri əsasında həllini dəstekləyən mövqeyini, bu çərçivədə qəbul olunmuş BMT-nin və İOT-in müvafiq qətnamələrini dəstəkləməsinin yüksək qiymətləndirildiyini diqqətə çatdırıb və bu dəstəyin davam edəcəyinə eminliyini ifadə edib.

Malayziyanın xarici işlər naziri Anifah Aman Elmar Məmmədyarova ünvanlaşdırılmış məktubunda ötən 25 il ərzində iki ölkə arasında əlaqələrin bir çox sahələrdə, o cümlədən insanlararası münasibətlər səviyyəsində son dərəcədə inkişaf etdiyini bildirib. O qeyd edib ki, iki ölkə arasında qarşılıqlı anlaşma və rəğbət əsasında formalaşmış çoxşaxəli ikitərəfli münasibətlər təqdirəlayıqdır. Həmçinin nazir ikitərəfli əlaqələrin dərəcədən inkişaf etdirilməsi üçün gələcəkdə birgə fəaliyyətin davam etdirilməsinə hazır olduğunu vurğulayıb.

Azərbaycanla Böyük Britaniya arasındaki əməkdaşlıq regionun və bütövlükdə Avropanın enerji təhlükəsizliyinə töhfə verir

Azərbaycan və Böyük Britaniya arasındaki əməkdaşlıq yalnız iki ölkənin iqtisadi maraqlarına deyil, eyni zamanda regionun və bütövlükdə Avropanın enerji təhlükəsizliyinə töhfə verən bir fəaliyyətdir. Bu barədə AZERTAC-a açıqlamasında İqtisadi və Sosial

Inkişaf Mərkəzinin sədri, iqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Böyük Britaniyaya səfərinin iki ölkənin iqtisadi əlaqələrinin inkişafına verdiyi töhfəni şərh edərək deyib.

O bildirib ki, Böyük Britaniya Azərbaycan üçün strateji ölkələrdən biridir. Azərbaycan iqtisadiyyatına cəlb edilən investisiyanın həcmindən görə Böyük Britaniya birinci yerdədir. Böyük Britaniya yalnız enerji sektorunda deyil, eyni zamanda qeyri-neft sektorunda aktiv iştirak edən ölkələrdəndir. 1991-ci ildə əsası ümummillilər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan neft strategiyasının həyata keçirilməsindən də Böyük Britaniya və bu ölkəni təmsil edən şirkətlərin rolü kifayət qədər böyük olub. BP tərəfindən həmin dövrlərdə Azərbaycana bonusun verilməsi təmin edilib və BP Azərbaycanda neft sənayesinin yenidən qurulmasını və modernləşdirilməsini həyata keçirib. Nəticədə BP və digər neft şirkətlərinin həyata keçirdiyi investisiyalar həm Azərbaycan iqtisadiyyatında dayanıqlı iqtisadi artım tempinin formlaşmasında və qorunub saxlanması, həm də iqtisadi baxımdan ölkənin müstəqiliyinin güclənməsinə imkan yaradıb. Azərbaycan və Böyük Britaniya arasında sərməyə qoyuluşu və birgə layihələrin həyata keçirilməsi Azərbaycanın iqtisadi və siyasi müstəqilliliyinin qorunub saxlanmasında həlledici faktorlardan birinə çevrilib.

"Hazırda BP və Böyük Britaniyanın digər şirkətləri Azərbaycan iqtisadiyyatında fəal tərəfdəşlərdən biridir. Cənub Qaz Dəhlizinin formalasdırılmasında, reallaşdırılmasında BP-nin rolü kifayət qədər böyükdür. Azərbaycan və Böyük Britaniya arasındakı əməkdaşlıq yalnız sözügedən iki ölkənin iqtisadi maraqlarına deyil, eyni zamanda regionun və bütövlükdə Avropanın enerji təhlükəsizliyinə töhfə verən bir fəaliyyətdir. "Cənub Qaz Dəhliz" layihəsi ilə birinci məhələdə Avropaya 10 milyard kubmetr, ikinci məhələdə 20 milyard kubmetr mavi qazın ixrac edilməsini nəzerdə tutulub ki, bu da Avropanın enerji təhlükəsizliyinin formalasdırılmasına töhfə kimi qiymətləndirilir", - deyə V.Bayramov vurğulayıb.

Zərifə xanım Əliyevanın adı Azərbaycanda fəxrlə, sonsuz qürur hissi ilə səslənir

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hicran Hüseynovanın yap.org.az-a müsahibəsi

- Hicran xanım, aprelin 28-də görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə Əliyevanın anadan olmasının 95-ci ildönümü tamam olur. Oftalmologiya elminə verdiyi töhfələri bu gün də aktuallığını saxlayan, biliyi ilə yanaşı, insanpərvərliyi ilə də seçilən Zərifə xanım Əliyevanın həyatı və fəaliyyəti hər zaman dərin hörmətlə yad edilir. Bu barədə düşüncələrinizi bilmək istərdik...

- Elə şəxsiyyətlər var ki, onların ömür yolu haqqında söhbət açarken iştir-istemən hansısa tarixi dövrün müəyyən ənənələrinin formalaşması prosesinin də iştirakçısına əvərilmüş olursan. Hər bir millət üçün fəxr olunası haldır ki, mənsub olduğu millətin tarixində unudulmaz şəxslər yaşayıb, yaradıb. Elə şəxslər ki, onların xalqı qarşısındaki xidmetləri əvəzolunmazdır. Belə insanlar həmin zirvəni qeyri-adi əməksevərliyi, təmənnasız xeyirxahlığı, fitri istedad, nadir bılık və qabiliyyətləri hesabına fəth edirlər. Məhz belə insanlardan biri də humanist insan, görkəmli ictimai xadim, oftalmoloq-alim Zərifə xanım Əliyevadır.

Zərifə xanım özünün çoxillik fəaliyyəti dövründə neçə-neçə gözə şəfa bəxş etmiş, ən ağır, mürəkkəb əməkliyatlardan aparmış, görəmə qabiliyyəti zəif olanların, yaxud tamamilə görməyənlərin qaranlıq dünyasını işq-landırmışdı. Bu işdə ona təkcə biliyi, savadı və səriştəsi deyil, həm də gəndən və böyüdüyü ailədən irəli gələn yüksək keyfiyyətlər dəstəkçi olurdu. Doğulub boy-a-başa çatdığı mühitin onun taleyində böyük rolu olmuşdur. Zərifə xanım Əliyeva atasının - görkəmli dövlət və elm xadimi, pedagoq-alim, professor Əziz Əliyevin yolunu davam etdirmişdir. Azərbaycan səhiyyə sisteminin inkişafında misilsiz xidmetləri olan Əziz Əliyev yüksək intellekti ilə onu əhatə edənlərin dərin rəğbət və hörmətini qazanmışdı. O, özünün şəxsi nümunəsi ilə övladlarına mübariz olmağı aşılamp, gələcəyə ümidi, inam bəslemeyi öyrətmis, hər zaman hamiya xeyirxah, qayğılaş münasibətdə olmağı tövsiyə etmişdi. Əziz Əliyev möhkəm iradeyə, böyük təmkinə malik güclü şəxsiyyət idi. Heyatının bütün mürəkkəb mərhələləri əslinde onun övladları üçün həyat məktəbi idi. Belə bir ailədə böyükən Zərifə xanım təbii ki, səmimiyyəti, zərifiliyi, insanlara olan sevgisi ilə fərqləndirdi. Ailəyə məxsus ziyalılıq, əməksevərlik, səmimilik, doğma ocağı, xalqa və Vətəne məhəbbət onun həyatında öz təcəssümü təpmışdı.

Zərifə xanım, eyni zamanda, müasir, müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, bütün mənali ömrünü Vətəninin və xalqının tərəqqisine həsr etmiş dahi şəxsiyyətin - Ümummilli lider Heydər Əliyevin vəfəli ömr-gün yoldaşı, sədaqətli dostu ve

etibarlı silahdaşı olub. Zərifə xanım, eyni zamanda, qayğılaş ana idi. İnce təbiətli, bu kövrək qadın öz zərif ciyinlərində dünya şöhrəti siyasetçinin inam və etibarını her addımda doğrultmuşdu. On ağır və tehlükəli vaxtlarda belə Zərifə xanım həyat yoldaşını bir an belə tək qoymamış, onun dayağına əvərilmışdı.

Onun öz ailəsi üçün necə əvəzsiz dəyər kəsb etdiyini həyat yoldaşı - Ulu Öndər Heydər Əliyev özü də defələrlə söyləyib. "Zərifə xanım çox böyük alim olub. Mən hələ onuna həyat quranda o, artıq elm yolunda idi, elmlə məşğul idi. Onun elmi fəaliyyəti məlumdur. O, çox istedadlı, çox xeyirxah, çox sadə insan idi. Mən bu barədə çox daniş bilərəm, ailəmin yaşaması, bu günlərə çatması, övladlarının tərbiyəsi üçün və həyata onun əvəzsiz rolü üçün mən bu gün Zərifə xanımın mezarı qarşısında baş ayırməm. On il keçədə, onu bir dəqiqə belə unutmuram və unutmayaçağam. Mənim övladlarım da bu əhval-ruhiyyədərdir. Onlar bu əhval-ruhiyyə ilə terbiyələnilərlər, formalışaları".

Cəmiyyətin həyatında fəal rol oynayan Zərifə xanım ailəsinə son dərəcə bağlı bir qadın, gözəl ana idi. Öz analıq missiyasını sevdidi peşəsi ilə birləşdirən bu xanımı bir qadın, bir alim və həkim kimi cəmiyyətin inkişafına xidmət edən ailəsindən ayrı düşünmək olmazdı. Zərifə xanım analıq vəzifəsinin öhdəsindən də çox gözel gelmişdir. Onun təmkinliliyi, sebirliliyi, ağılı, savadı və digər müsbət xüsusiyyətləri övladları - cənab Prezident İlham Əliyevin və tarix üzrə fəlsəfa doktoru Sevil Əliyevanın da onun yolu getməsinə köməkçi olmuşdu. Biz, bu ailəyə - Ulu Öndər Heydər Əliyevə və Zərifə xanım Əliyevaya minnətdəri ki, qəlblerində daim Azərbaycan sevgisi ilə yaşıyan, Vətənimizin qüruru sayılın övladlar yetişdirmişlər. Yüksek keyfiyyətlərin mövcud olduğu belə bir ailədə İlham Əliyev kimi övladın böyüyüb boy-a-başa çatması, tərbiyə alması hər valideynin, ailənin arzusudur. Bu gün cənab Prezident İlham Əliyevin həyatə keçirdiyi uğurlu dövlət siyaseti neticəsində dövlətimizin dataqları möhkəmlənir, Azərbaycan dada çiçəklənilər qüdretli bir ölkəyə əvərilmər. Təsadüfi deyil ki, dönya oftalmologiya elminin tanınmış simaları Zərifə xanım haqqında tarixi sözələr demişlər. Məşhur oftalmoloq, akademik A.Nesterov demişdir: "Zərifə Əliyeva çox ağıllı insan və böyük professional id. Mən onu öz sahəsinin məşhur alimi hesab edirəm. Oftalmologiyada o, bir nömrəli id". Qeyd etmek yerine düşər ki, Zərifə xanım Azərbaycanda oftalmologiya sahəsində ilk akademik qadın olmuşdur. Bütün bunlarla yanaşı, Zərifə xanım uzun müddət Sülhü Müdafiə Komitəsinin üzvü, Azərbaycan "Bilik" Cəmiyyətinin üzvü, Oftalmoloqların Elmi Cəmiyyətinin Rəyasət Heyətinin üzvü, "Oftalmologiya xəbərləri" jurnalının redaksiya heyətinin üzvü olmuşdur. Əlbəttə, bütün bunlar çoxlu enerji tələb edirdi, lakin Zərifə xanım təbətti üçün adı hal idi. Zərifə xanım eyni zamanda, ədəbiyyatçı, musiqini də çox sevirdi. Onun ədəbiyyat sahəsindəki bılıkları, incəsənet, xüsusiyyətləri, təsviri incəsənet, rəsm əsərləri haqqında müləhizələri adamı heyətləndirməyə bilməzdi.

Xeyirxahlığına, yüksək intellektinə, diqqət və qayğısına görə hər bir kəsin hörmət və məhəbbətini qazanmış bu insan, ilk növbədə böyük ziyalı, işqli, nurlu şəxsiyyət idi. Zərifə xanım Əliyeva Azərbaycanın səhiyyə sahəsində silinməz iz buraxmışdır. O, Azərbaycan tibb elminin inkişafına böyük töhfə verən akademik olub. Onun həyat fəlsəfəsi, mənvi dövriyəsi, oftalmologiya elminin inkişafındakı xidmətləri zəngin və çoxşaxəlidir. Azərbaycan oftalmologiyasını dünya səviyyəsində tanıdan Zərifə xanım Əliyeva təbəbətdə öz dəst-i-xətti olan novator bir alım idi. Zərifə xanım haqlı olaraq hesab edirdi ki, həkimin peşə mövqeyi onun xəstəyə münsəbətini müəyyənləşdirən başlıca amıldır: "Yalnız o şəxs esl həkimdir ki, xəstənin ağrılarını məhz özünün ağrıları hesab edir. Belə bir həkim üçün her dəfə xəstəni qəbul etmək, hər dəfə xəstəliyə düber olmuş insanla səhbət etmək həm xəstə qarşısında, həm də cəmiyyət qarşısında, ən başlıcası isə öz vicdanı qarşısında əxlaqi məsuliyyət deməkdir".

- Zərifə xanım Əliyevanın oftalmologiya elminin inkişafında böyük xidmətləri var. Onun elmi və peşə fəaliyyəti barədə ne deyə bilərsiniz?

- Zərifə xanım Əliyevanın elmi-tədqiqat-

lara olan sonsuz marağının onu Oftalmologiya Elmi Tədqiqat İnstitutuna gətirib çıxmışdır. O, bu ixtisası seçərkən ölkə əhalisinin bu sahəyə böyük ehtiyacı olduğunu düşünmiş və Vətənə bu istiqamətdə daha çox xeyir verəcəyini fikirleşərək bu addımı atmışdır. Həmin illərdə Azərbaycanda gözü zədələyən, hətta tam korluğa səbəb olan traxoma göz xəstəliyinə qarşı təsirli müalicə üsulları yox idi. Bu xəstəliklə mübarizə təkcə oftalmologiya elmi üçün deyil, bütövlükdə Respublikanın səhiyyəsi üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. Akademik Zərifə Əliyevanın alım kimi qazandığı böyük uğurları Azərbaycan tibb elminin tarixində ayrıca bir mərhələ təşkil edir. Zərifə xanım Əliyeva elmi-pedagoji fəaliyyətində təkcə elmi-tədqiqat işləri aparmaqla kifayətlənməmiş, eyni zamanda, yüksək ixtisaslı genç alım kadrlarının yetişdirilməsinə və oftalmoloq-həkimlərin ixtisaslarının artırılması işinə də xüsusi diqqət yetirmişdir. Onun birbaşa rəhbərliyi ilə gənc alımların və həkim oftalmoloqların böyük bir nəslə yetişmişdir. Zərifə xanım telebələrinə zəngin həyat təcrübəsi öyrətmış, onlara xüsusi diqqət və qayğı ilə yanaşmışdır. Bu gün onun yetişdirdiyi kadrlar insanlara sağlamlıq bəxş edir. Zərifə xanımın həkim kimi fədakarlığı, yüksək vətəndaşlıq məsuliyyəti, səmimiliyi və qayğılaşılıyi, insanlara və onların problemlərinə göstərdiyi qayğı, feal həyat mövqeyi ona hemkarlarının, yetirmələrinin və xəstələrinin dərin hörmətin qazanmışdır. Büyük xidmətlərinə, çoxillik elmi-tədqiqat işlərinə görə professor Zərifə Əliyeva 1983-cü ildə Azərbaycan Respublikası Elmlər Akademiyasının akademiki seçilmişdir. Zərifə xanım bir sıra orden və medallara layiq görülmüş, Azərbaycanın əməkdar elm xadimi fəri adını almışdır.

Təsadüfi deyil ki, dönya oftalmologiya elminin tanınmış simaları Zərifə xanım haqqında tarixi sözələr demişlər. Məşhur oftalmoloq, akademik A.Nesterov demişdir: "Zərifə Əliyeva çox ağıllı insan və böyük professional id. Mən onu öz sahəsinin məşhur alimi hesab edirəm. Oftalmologiyada o, bir nömrəli id". Qeyd etmek yerine düşər ki, Zərifə xanım Azərbaycanda oftalmologiya sahəsində ilk akademik qadın olmuşdur. Bütün bunlarla yanaşı, Zərifə xanım uzun müddət Sülhü Müdafiə Komitəsinin üzvü, Azərbaycan "Bilik" Cəmiyyətinin üzvü, Oftalmoloqların Elmi Cəmiyyətinin Rəyasət Heyətinin üzvü, "Oftalmologiya xəbərləri" jurnalının redaksiya heyətinin üzvü olmuşdur. Əlbəttə, bütün bunlar çoxlu enerji tələb edirdi, lakin Zərifə xanım təbətti üçün adı hal idi. Zərifə xanım eyni zamanda, ədəbiyyatçı, musiqini də çox sevirdi. Onun ədəbiyyat sahəsindəki bılıkları, incəsənet, xüsusiyyətləri, təsviri incəsənet, rəsm əsərləri haqqında müləhizələri adamı heyətləndirməyə bilərdi.

Zərifə xanım bir həkim, alım və vətəndaş kimi bütün ömrü boyu xalqı üçün çalışmışdır və onun bir həkim kimi səhiyyənin inkişafında oynadığı rol, insanların sağlamlılığı yolunda gördüyü işlər, o cümlədən, bir qadın və ana kimi ideal olması və digər onun haqqındaki əbadi xatirələr xalqın yaddaşında daim yaşıyır. Bu gün onun müqəddəs aile çırğanı iki gözəl övladı, nəvələri yandırırlar. Xalqqa xidmət amalını bir aile ənənəsi kimi yaşıdan Prezident İlham Əliyev Zərifə xanımı dərin ehtiramla xatırlayaraq deməşdir: "Onun bütün fəaliyyəti, gördüyü bütün işlər insan amilinə dayanırdı. Çünkü o həm peşəkar həkim, eyni zamanda çox xeyirxah insan idi. Büyük Lider, Ulu Öndər Heydər Əliyevin ömr-gün yoldaşı olan Zərifə xanım bütün işlərdə ona dayaq olur, onu dəstekləyirdi. Hər bir insan üçün valideynləri əziz və müqəddəsdir. Mən çox xoşbəxtim ki, Zərifə xanım kimi anam olmuşdur". Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fonduñun Prezidenti Mehri-

ban xanım Əliyeva Zərifə xanımın ənənələrini davam etdirir. Yüksək dəyərləri öz şəxsiyyətində birləşdirmiş Mehriban xanım məlli-mənəvi sərvətlərimizin qoruyucusudur. O, Azərbaycanda təhsilin, səhiyyənin, mədəniyyətin və digər sahələrin inkişafı üçün əlindən gələnədir. Özünün ictimai feallığı və şəxsi örnəyi ilə müasir Azərbaycan qadının bütün dünyada ləyaqətlə təmsil edir, Azərbaycan ailəsinin yüksək mənəvi dəyərlərə səykəndiyini və ümumbaşəri ideallar esasında yaşadığını təcəssüm etdirir.

- Görkəmli akademikin 95 illik yubileyi respublikamızın bütün guşələrində qeyd edilir. Bu baxımdan, rəhbərlik etdiyiniz Dövlət Komitəsi bu istiqamətdə nə kim tədbirlər reallaşdırır?

- Zərifə xanım Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi, Naxçıvan şəhər poliklinikası, Akademik Zərifə Əliyeva adına Elmi Tədqiqat Göz Xəstəlikləri İnstitutu, adına küçələr, xəstəxanalar, körpələr evi, təlim-təhsil ocaqları və s. onun adının əbədiləşdirilməsinin layiqli göstəricisi, ona qoyulan hörmətin, beslenilən rəğbetin, göstərilən eh tiramın nəticəsidir. Bakıda müasir Oftalmologiya Mərkəzinin yaradılması Zərifə xanımın çoxdanki arzularından id. Oftalmologiya Mərkəzi görə qabiliyyətində problem olan hər kəsin penah getirdiyi yerdir. Klinikanın fealiyyəti dövründə respublikamızın şəhər və rayonlarından gələn yüz minlərlə xəstəyə yüksək səviyyəli xidmət göstərilmişdir. O cümlədən, yaşadığı müddətə respublikamızın en yüksək keyfiyyətli oftalmoloji avadanlıqlarla təchiz edilməsində də Zərifə xanımın misilsiz xidmətləri olmuşdur.

Zərifə Əliyevanın adını əbədiləşdirmək, bu görkəmli qadının xalqımız yolundakı fədakarlığını qiymətləndirmək naməne Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi də öz növbəsində mütəmadi təlimlər, müsabiqələr, maarifləndirici kampaniyalar həyata keçirir. Müsabiqələrin keçirilməsində məqsəd gənc dostlarımızın, məktəblilərinin belə ziyalılarının, alım və ictimai xadimlərin həyat və yaradıcılığını öyrənməsi, onlardan nümunə götürülməsidir.

Zərifə xanımın fitri istədəda malik novator alım, pak və nadir insan kimi yaratdığı dərin mənali ömrü, keçdiyi şərəflə həyat yolu hər bir Azərbaycan vətəndaşı, hər bir alım və həkim üçün həyat və mənəviyyat dərsi, kamilliçək və müdriklilik məktəbidir. Tibb alemində bir çox yeniliklərə imza atmış, Azərbaycan oftalmologiya elmini bütün dünyada tanıdan, yüksək intellekt sahibi, yorulmaz alım, akademik, tibb elmləri doktoru, professor Zərifə xanım Əliyevanın elmdə açdığı yol ildən-ilə inkişaf edir, onun yazış-yaratdığı monumental əsərləri, qoyub-getdiyi elmi nailiyyətləri, pedagoqluq səriştəsi, mədəni irsi daim araşdırılır, öyrənilir, neçə-neçə tədqiqat əsərlərinin mövzusuna çevrilir. Onun zəngin elmi irsi, oftalmologianın müxtəlif sahələri üzrə apardığı tədqiqatlar, qazandığı nailiyyətlər, yaratdığı fundamental əsərlər Azərbaycan tibb elminin parlaq səhifəsidir. İnsanlara bitib-tükənməyən sevgi, məhəbbət dolu duşlu geniş ürəyə sahib olan, gözlərə işiq, nur bəxş edən, Vətənə təsəübünü bütün doğrulardan üstün tutmağı bacaran, özünün fitri istədədi ilə elmin, insanların en yüksək zirvəsinə ucalan akademik Zərifə xanım Əliyeva bu xüsusiyyətləri ilə həm müasir genclərə, həm də gələcək nesillərə nümunə və örnəkdir.

Zərifə xanım Əliyevanın adı bu gün də Azərbaycanda fəxrlə, sonsuz qürur hissi ilə səslənir. Ölkəmizdə ana adının ucalığı, ömr-gün yoldaşının sədaqəti, həkimliyin müqəddəsliyi onun adı ilə əbədiləşir. Ömrü nümunələrinin sağlamlılığının qorunmasına hər etmiş bu nəcib xanım, məhz bütün keyfiyyətlərinə görə hər zaman, hər kəs tərəfindən sevilir, ezziz xatirəsi ehtiramla yad edilir.

28 aprel 2018-ci il

Mübariz Qurbanlı: "Beynəlxalq Dini Azadlıq üzrə ABŞ Komissiyası heç bir fakta söykənmədən qərəzli mövqe sərgiləyib"

- Mübariz müəllim, bu yaxınlarda Beynəlxalq Dini Azadlıq üzrə ABŞ Komissiyasının növbəti hesabatı dərc olunub. Həmin hesabatda Azərbaycandakı dini vəziyyəti tənqid edən bəzi iddialar yer alır. Məsələn, iddia olunur ki, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi dini icmaların qeydiyyat müraciətlərinə baxmaqdan imtina edir. Hesabata görə, 2009-cu ildən qeydiyyat üçün müraciət etmiş bir çox icmalar hələ də Komitə tərəfindən ərizələrə baxılacağını gözləyir. Bu-nunla bağlı fikirlərinizi bilmək istərdik.

- Bu iddianın heç bir əsası yoxdur. Yalnız bu faktı qeyd etmək kifayətdir ki, 2009-cu ildən bugündək 808 dini qurum qeydiyyatdan keçib. Onlardan konfessional baxımdan 777-si İslam, 31-i isə qeyri-İslam (xristian - 20; yəhud - 8; krişna - 1; bəhai - 2) təməyülli-dür. Təkcə 2018-ci ildə 13 İslam və 3 qeyri-İslam dini icması dövlət qeydiyyatına alınıb. Azərbaycanda 2250 məscid mövcuddur, onlardan 136-sı Bakı şəhərində yerləşir. Ölkə erazisində 14 kilsə, 7 sinagog fəaliyyət göstərir.

Ümumiyyətlə, dövlət qeydiyyatına alınması ilə bağlı müraciət etmiş dini qurumların sənədlərinə qanunvericiliklə müyyən olmuş müddət erzində baxılır və sənədlər yalnız qanunvericiliyə uyğun qaydada hazırlanmadığı təqdirdə qeydiyyatdan imtina edilir. 2009-cu ildən Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsində dövlət qeydiyyatına alınması ilə bağlı heç bir sənəd və ya müraciət, o cümlədən heç bir dini qurumun müraciəti cavabsız qalmayıb.

- Hesabatdan elə təəssürat oyanır ki, ölkədə protestantların vəziyyəti olduqca acınacaqlıdır, fəaliyyətlərinə məhdudiyyətlər yaradılır və onların heç bir dini icması qeydiyyata alınmayıb. Eyni iddia "Yehovanın Şahidləri" dini icması ilə də bağlıdır. Bu, həqiqətənmi belədir?

- Təəssüf ki, Beynəlxalq Dini Azadlıq üzrə ABŞ Komissiyası məsələni araşdırmadan, heç bir fakta əsaslanmadan illərlə bu əsəsiz iddiani ortaya atır. Belə ki, 2009-cu ildən bəri DQİDK-da doqquz protestant təməyülli dini icma dövlət qeydiyyatına alınıb. Yenidən dövlət qeydiyyatına alınmış dini qurumlardan birisi baptist, iki-

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin AZƏRTAC-a müsahibəsi

si adventist, üçü isə əllinciliyin bir istiqaməti sayılan xarizmat dini icmasıdır.

Respublikamızda hər hansı protestant dini icmasına dini mənsubiyyətinə görə məhdudiyyət tətbiq olunmayıb. Əksinə, fərqli protestant dini icmalar dua evlərində tam sərbəst şəkildə öz dini ayinlərini icra edir, dini bayramlarını keçirirlər. Təkcə bu faktı qeyd etmək kifayətdir ki, Bakı şəhərinin ən gözələmli yerinde yerləşən "Xilaskar" yevangelik-lüteran kilsəsində üç protestant dini icması bazar günü ayinlərini yerine yetirir və dini bayramlarını təmtəraqlı şəkildə qeyd edir. Eyni zamanda, qeydiyyata alınmış protestant dini icmalarına dövlət tərəfindən maliyyə yardımı ayrılır. Adventist və baptistlərin dua evləri illik müyyəyen limit daxilində pulsuz təbii qazla təmin olunur.

"Yehovanın Şahidləri" dini icmasına gəlincə, 2002-ci ildə DQİDK-də dövlət qeydiyyatına alınan bu icmanın qeydiyyatı hüquqi qüvvəsinə saxlayır və onun fəaliyyəti legitim xarakter daşıyır. Eyni zamanda, "Yehovanın Şahidləri" dini icması mütemadi olaraq DQİDK-ya dini ədəbiyyatların idxlə ilə bağlı rəsmi müraciət edir. O zaman belə bir sual yaranır: rəsmi statusu olmayan dini icma möhürü ilə təsdiqlədiyi məktubları hənsi hüquqi əsaslarla Dövlət Komitəsine göndərir? Müqayisə üçün deym ki, təkcə 2017-ci il ərzində 601 adda (765 151 ədəd) dini təyinatlı ədəbiyyatın nəşri məqsədəyən hesab edilib. Bunlardan 359 adda dini ədəbiyyat məhz "Yehovanın Şahidləri" dini icmasına məxsusdur. Göründüyü kimi, "Yehovanın Şahidləri" dini icmasının bu gün ölkəyə idxlə etdiyi kitabların sayı məsələn dini icmalarının kitablarının sayından dəfə lərənən çoxdur. Bu fakt isə bir daha onu göstərir ki, bu dini icmanın

üzvlərinin ölkəmizdə səxşidirilməsi ilə bağlı iddialar reallığı əks etdirmir.

Hesabatda iddia olunan fikirlərin əksinə olaraq, qanunla nəzərdə tutulmuş qaydada onların fəaliyyəti üçün tam şərait yaradılır. Məsələn, "Yehovanın Şahidləri" üçün mühüm dini bayram sayılan İsa Məsihin anim gününün qeyd olunması, eyni zamanda, bu dini icma tərəfindən mütemadi olaraq regional yiğincaqların keçirilməsi üçün DQİDK tərəfindən lazımi şərait yaradılıb və hüquq mühafizə orqanları onların təhlükəsizliyini təmin edib. Bununla bağlı həmin dini icma DQİDK-ya təşəkkür məktubu göndərib.

- İddia olunur ki, məsələn, protestantlar digər inancılara samil olunmayan əlavə dini məhdudiyyətlərlə qarşılaşırlar. Hüquq mühafizə orqanları 2008-ci ildən bəri məscidlərdən kənardə ibadətətmə qadağasını tətbiq edir. Həmçinin guya Azərbaycanın şimalında yaşayan bir çox etnik azərbaycanlı olmayan sünni məsələmanların və ənənəvi şəhər ibadət tərzində uyğun olmayan şəhər məsələmanların dövlət qurumları tərəfindən daha sərt nəzarətlə üzləşdiyi haqqında fikirlər irəli sürlülür. Sizcə, bu məsələ nə dərəcədə həqiqətə uyğun durur?

- Azərbaycan Respublikasının "Dini etiqad azadlığı haqqında" Qanununun 21-ci maddəsində göstərilir ki, ibadətlər, dini ayinlər və mərasimlər ibadətgahlarda və onlara məxsus ərazidə maneəsiz

keçirilir. Göründüyü kimi, qanunvericiliyimizdə məscidlərin həyətində namaz qılınması ilə bağlı hansısa qadağa yoxdur. Lakin bu məsələnin her bir məsciddə mövcud veziyət nəzəre alınaraq təzimlenmesi hüquq həmin məscidlərdə fəaliyyət göstərən dini icmalara aiddir. Əgər hansısa məscidin həyətində, yaxud kənarında namaz qılınması ictimai təhlükəsizlik, eyni zamanda, insanların hərəketi üçün manə töredirse, təbii ki, məsciddeki icma özü bunu tənzimləyir.

Hesabatın yanlış tərəflərindən biri de dövlət qurumlarının bu və ya digər şəxslərə, yaxud qruplara qarşı həyata keçirdiyi tədbirlərin onların etiqadı ilə əlaqələndirilməsi və bunu sünü şəkildə dini inanca təzyiq kimi qələmə verilməsidir. Bu, tamamilə qərəzli mövqədir. Əslində, Azərbaycanda heç kim əqidəsinə və etiqadına görə səxşidirilmir. Əgər qanuna görə məsuliyyətə cəlb olunan, yaxud barəsində inzibati tədbir görülmüş şəxslər arasında hər hansı dini cərəyanın mənsubu varsa, bu, onların əqidəsindən deyil, qanunaziddə əməllerindən qaynaqlanır. Dolayı-sı ilə dövlət üçün vətəndaşın həsi əqidədə olması əsas deyil, qanunlara riayət edib-ətməməsi məsəlesi əhəmiyyət daşıyır.

- Belə bir fikir yaratmağa çalışırlar ki, guya Azərbaycanda "ənənəvi" və "qeyri-ənənəvi" dini icmalar arasında fərq qoyulur və "qeyri-ənənəvi" dini icmaların fəaliyyəti-nə, qeydiyyat məsələsinə sünü maneçilik tərədir.

- DQİDK-də dövlət qeydiyyatına alınmış protestant dini icmaların ölkəmizdəki fəaliyyət tarixinə nəzər yetirək görərik ki, onlardan bir çoxunun respublikamızdakı tərxi ətən esrin 90-cı illərindən başlayıb. Hətə 2018-ci il aprelin 9-da dövlət qeydiyyatına alınmış xarizmat təməyülli "Vineyard Azərbaycan" xristian dini icması cəmi sekiz ildir fəaliyyət göstərir. Bu isə bir daha göstərir ki, dini icmaların qeydiyyatına alınması, onlara hüquqi münasibətin göstərilməsi məsələsində dini qurumların ölkəmizdəki tarixi ənənələri və kökləri deyil, vicdan və etiqad azadlığının pozulması, eləcə də dini ayri-seçkiliyə yol verilməsi kimi qiyametləndirmək düzgün deyildir. Təbii ki, hər bir hüquq pozuntusu müvafiq hüquqi məsuliyyətə səbəb olur və qanunu pozan şəxsin cəzalandırılması labüddür. Tərədilimş həquq pozuntusu faktı isə qanunvericiliklə müyyən olmuş qaydada rəsmiləşdirilir.

- Bakının Yasamal rayonunda yerləşən Hacı Cavad məscidinin sökülməsi təqib olunur.

- Bu iddia da əsəsizdir. Bildiniz kimi, Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə 2017-ci il iyulun 2-de Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Abbas Mirzə Şərifzadə küçəsi 1 ünvanında Hacı Cavad məscidinin yeni binasının tikintisine başlanıldı. Dövlətimizin başçısı məscidin yeni binasının tikintisini daim diqqət merkezində saxlayır və görülen işlərlə bağlı müvafiq tapşırıqlar verirdi. Beləliklə, bu il aprel ayının 12-de Hacı Cavad məscidinin yeni binası dindarların istifadəsinə verildi. Açılışda Prezident İlham Əliyev və ölkənin birinci xanımı Mehriban Əliyeva iştirak ediblər.

Bu hadise Hacı Cavad məscidinin dini icmasının nümayəndələri tərəfindən rəhbətlə qarşılıqlı və onlar dövlətimizin başçısına dindarlarla göstərdiyi qayğıya, inşa olunan yeni məscid binasına, o cümlədən dini ayinlərin icrası üçün yaradılmış yüksək şəraitə görə minnətdarlıqlarını bildirdilər.

- Dini ədəbiyyatla bağlı məsələlərin tənzimlənməsinə müdaxilə edildiyi barədə iddialar irəli sürü-

**tür. Dini ədəbiyyatla bağ-
lı proses necə aparılır?**

- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinde hüquq mühafizə orqanlarına dini ədəbiyyatların tənzimlənməsi səlahiyyəti verilməyib. Hüquq mühafizə orqanları yalnız dini ədəbiyyatın qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan şəxslərin müəyyənləşdirilməsində iştirak edir. Dini ədəbiyyatın mezzmunun zərərliliyinin yoxlanılmasını və onların nəşr, yaxud idxlə edilmesinə razılığın verilməsini DQiDK həyata keçirir.

**- Hesabatda yer alan id-
dialara Dövlət Komitəsi
tərəfindən rəsmi cavab
veriləcəkmi?**

- Hazırda hesabatın təhlili üzərində iş aparılır. İddia olunan bütün məsələlərə ətraflı şəkilde cavab hazırlanır. Sənəd üzərində iş başa çatandan sonra Dövlət Ko-

mitesinin rəyi Beynəlxalq Dini Azadlıq üzrə ABŞ Komissiyasına təqdim ediləcək. Hazırda Azərbaycan Respublikasında dini durum sabitdir, ölkədə dini tolerantlığın səviyyəsi yüksəkdir, dini mövzularda beynəlxalq konfrans və görüşlər keçirilir, dini əqidəsinə görə vətəndaşlar arasında heç bir ayrı-seçkiliyə yol verilmir. Dövlət orqanları bütün vətəndaşların, o cümlədən dini icmaların üzvlərinin hüquqlarını qoruyur. Cəmiyyətdə müxtəlif dinlərin nümayəndələri arasında ümumi dostluq mühiti hökəm sürür.

Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş dövlət-din siyasetini bu gün Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirir. Dövlətimizin başçısı milli mənəvi dəyərlərin dircəldilməsinə, o cümlədən yeni dini məbədlərin inşasına, mövcud olanların ise əsaslı təmirinə və yenidən qurulmasına

hər zaman xüsusi diqqət ayırır. Onun sərəncamları ilə son illər tərxi dini abidələr, ziyanətgahlar bərpa edilib, dini-mənəvi dəyərlərə verilən yüksək qiymətin göstəricisi olaraq silsilə tədbirlər həyata keçirilib. Mütemadi olaraq hər il dövlət başçımız tərəfindən dini konfessiyalara maliiyyə yardımı ayrılır. Həmin vəsait hesabına ölkədə dini maarifləndirmə və milli mənəvi dəyərlərin təbliği işi daha da gücləndirilir, dini icmalar tərəfindən müxtəlif layihələr həyata keçirilir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2016-cı ili "Multikulturalizm İli", onun məntiqi davamı kimi öten ili "İslam Həmrəyliyi İli" elan etməsi milletindən və dinindən asılı olmayaraq bütün bəşəriyyət həmrəylik, sülh və dialoq çağırışıdır. Bunun ən gözəl örneyi əsası ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş Azərbayca-

nın dövlət-din münasibətləri modelinin digər dövlətlər tərəfindən öyrənilməsi və tətbiq olunmasıdır. Ümmümmilli Lider tərəfindən böyük peşəkarlıq və həssaslıqla hazırlanmış bu mükəmməl model sayesində milli mənəvi dəyərlərə qayıdışın əsası qoyulub, xalqın keçmişinə, milli adət-ənənələrinə, dininə dövlət səviyyəsində qayıçı göstərilir, ölkədə etiqad, inanc azadlığı tam təmin edilir.

Bələliklə, dini zəminda ixtilafların, qarşıdurmaların, toqquşmaların keşkinləşdiyi, terrorizm, dini radikalizm kimi mənfi meyilərin ardtığı bir dövrde Azərbaycanda ictimai-siyasi sabitliyin tam təmin edilməsi, ölkə vətəndaşlarının dinc və əmin-amanlıq şəraitində yaşaması, dövlətimizin multikultural və tolerant dəyərlərin qorunub saxlanılmasına verdiyi dəstək digər ölkələr üçün nümunədir.

Sonda təessüf hissi ilə qeyd etməliyəm ki, dünyada dini durumu təhlil etmək yükünü üzərinə götürmüş Beynəlxalq Dini Azadlıq üzrə ABŞ Komissiyası bu ilki hesabatında da adı tarixi faktları saxtalaşdırıb, məsələni araşdırmadan, heç bir fakta söykləmədən tamamilə qərəzli mövqe sergiləyib. Söyügedən Komissiya ilələrdir bu əsəssiz iddiaları ortaya atı, yoxlanılmamış məlumatları hər il tekrarlamadaqda davam edir və biz illərlə bu iddianın əsəssiz olduğuna dair faktlar getirməyə məcbur qalırıq.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi gələcəkdə bu sahədə hazırlanmış hesabatların daha obyektiv və əsaslı tərtib edilməsi üçün Beynəlxalq Dini Azadlıq üzrə ABŞ Komissiyasını və digər müvafiq qurumları əməkdaşlığı dəvət edir.

Vüqar Rəhimzadə: AŞPA-nın “hesabatı” ermənipərəst qüvvələrin ölkəmizə qarşı növbəti təxribatıdır

MÜstəqilliyyin bərpasından öten dövrərzində Azərbaycan demokratik inkişaf istiqamətində önemli addımlar atıb. Xüsusilə Avropaya integrasiya, insan hüquq və azadlıqlarının en yüksek səviyyədə təminatı ölkəmizin həyata keçirdiyi uğurlu siyasi kursun ana xəttini təşkil edib. Təbii ki, görülən tədbirlər öz behrəsini verir. Bu sahədə əldə etdiyimiz uğurlar xarici dövlətlər, beynəlxalq təşkilatlar, ayrı-ayrı siyasetçilər, dövlət rəsmiləri və ictimai xadimlər tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Təessüf ki, Avropada ki bəzi dairələr, o cümlədən AŞPA zaman-zaman Azərbaycanın uğurlarına qara eynekden baxır, öz hesabatlarında qərəz, ədalətsizlik və qeyri-obyektivliyə yol verir. AŞPA-nın ayrı-ayrı deputatların fərziyyələri, gümanları üzərində qurulmuş subyektiv mülahizələri əsasında Azərbaycanla bağlı hazırladığı son hesabatı da bu baxımdan xüsusi olaraq vurğulamaq lazımdır. Hesab edirəm ki, bu hesabat ermənipərəst qüvvələrin ölkəmizə qarşı növbəti təxribatıdır.

Bu fikirləri AZORTAC-a açıqlamasında YAP Siyasi Şurasının üzvü, “iki sahil” qəzetiñin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadə bildirib.

V.Rəhimzadə qeyd edib ki, bu cür hesabatlar bir daha onu göstərir ki, Azərbaycana qarşı ikili standart-

lar siyaseti hələ də davam edir. O deyib: “Qərbədə elə bir tendensiya formalasılıb ki, guya bunlar bir sıra hallarda bəzi dövlətlərin daxili işlərinə müdaxilə edə və onları yönəldirə bilərlər. Bu cür müdaxilələr zamanı onlar etirazla üzləşəndə dərhal demokratiya, insan haqları pərdəsi altında gizlənən “təzyiq maşını” işə düşür. Başlayıllar hesabatlar yayağa, nağıllar danışmağa. AŞPA və bizimlə təzyiq dilində danışmağa cəhd edən digər qurumlar birefəlik anlamalıdır ki, Azərbaycan müstəqil siyaset yürüdür, qarşılıqlı maraqlara əsaslanan əməkdaşlıq əlaqələri qurur. Bizimlə zor dilində danışmaq olmaz. Ona görə də bu cür hesabatlar cəmiyyətdə nəzərləşmə qarşılıqla qarşılıqlı, AŞPA-nın ünvanına haqlı olaraq sərt təngidlər sələndirilir. Azərbaycan Avropa təsəssatlarının özüne qarşı ədalətsiz mövqeyini heç vaxt qəbul etməyəcək”.

“iki sahil” qəzetiñin baş redaktoru eləvə edib ki, Azərbaycan 17 ildir Avropa Şurasının üzvüdür və ölkəmiz hər zaman üzərinə götürdüyü öhdəliklərə sadıq olub. “insanlarda belə bir sənəd yaranı bilər: bəs 17 illik üzvlük dövründə Avropa Şurası Azərbaycana nə verib? Təessüf ki, bu sənədin elə ürəkaçan cavabı yoxdur. Çünkü öten 17 ilde AŞPA işgalçi Ermənistana ciddi şəkildə təzyiq etməyib. Qaçqın və məcburi köçküñ vəzifəyinə düşən 1 milyondan çox soydaşımızın taleyi ilə məraqlanmayıb. Əksinə ölkəmiz bu qurum tərəfindən təzyiqlərə üzləşib, qarayaxma və ləkələmə kampaniyasına məruz qalıb. Əgər bu, tendensiya halını alaraq belə davam edəcəkse, Azərbaycana qarşı ikili standartlarla yanaşıb, qərəzli mövqə nümayiş etdirəcəklərə, anti-Azərbaycan qüvvələrinin əlinde alətə çevriləcəklərə, bu qurumun fəaliyyəti, obyektivliy sənədində qalacaq”, - deyə Vüqar Rəhimzadə vurğulayıb.

Bəhruz Quliyev: “AŞPA-nın “hesabatı” Azərbaycana qarşı ikili standartlar siyasetinin yeni dalgasının başlangığını göstərir”

Təessüf ki, biz AŞPA-nın ikili standartlardan çıxış etməsinə ilk dəfə şahid olmuруq. Bu qurum çok zaman Azərbaycana qarşı qərəzli mövqədə dayanır.

Bu fikirləri AZORTAC-a açıqlamasında “Ses” Media Holdingin rəhbəri, siyasi ekspert Bəhruz Quliyev deyib. O qeyd edib ki, bu gün Qərbədə fəaliyyət göstərən erməni lobbisi və onların siyasi həvadaları açıq-əşkar islamofob mövqələrini ortaya qoyurlar. Bunun da əsasında dayanan başlıca məqam demokratik, müstəqil siyaset həyata keçirən, eyni zamanda, müsəlman ölkəsi olan Azərbaycanın davamlı inkişafı, getdikcə güclənməsi amilidir. AŞPA-daki müəyyən qruplar ikili standartların növbəti dalgasına start verərək öz qərəzlərini, böhtənlərini işə salmağa cəhd göstərirlər. Azərbaycanla bağlı qərəzli hesabatlar, bəzi avropalı

deputatların fərdi yanaşmaları, qeyri-obyektiv mövqələri subyektivlikdən irəli gelən yanlışlıqlardır.

Bəhruz Quliyev qeyd edib ki, əslinde, AŞPA bu quruma üzv olan Avropa ölkələri ilə bağlı hesabatlar hazırlanmalıdır. Sual edə bilerik ki, əgər Azərbaycana qarşı “hesabatlar” hazırlayan avropanlı deputatlar, doğrudan da, bu qədər həqiqətprəsətdirlərse, nəye görə Avropanın bir sıra ölkələrində pozulan insan hüquqlarına, irqi ayrı-seçkilik faktlarına, ksenofobiya göz yumurlar? Bu sənədin cavabı çox bəsittir. Çünkü AŞPA və bu qurum kimi digər təşkilatlar bilavasitə xristian klubu roluunu oynayırlar. Nə qədər gülünç və istehzadəğurucu iddiadır ki, əsrlərdir qonaqpərvərliy diller əzberi olan Azərbaycan xalqının bu ənənesini “korupsiya elementi” olaraq təqdim edirlər. Bu, çox təessüfdəğurucu bir davranışdır. Azərbaycan 17 ildir bu quruma üzvdür, ancaq Dağlıq Qarabağ probleminin ölkəmizin ərazi bütövülüyü çərçivəsində həll olunması, Ermənistənin işğal faktının pislənilməsi baxımdından AŞPA heç bir addım atmayıb, əksinə, dolayı yolla ermənipərəstliyini nümayiş etdirib.

Ekspert bildirib ki, Azərbaycan Avropaya integrasiya etdiyi vaxtdan indiyə qədər ikili standartlarla üzləşib və bu hal get-gedə dəha da artır. Əgər bu cür davam edərsə, ölkəmizin bu quruma üzvlük məsələsinə yenidən baxılmalıdır. Cəmiyyətizmizdən belə ədalətsiz, qərəzli yanaşmaları qəbul etməyib və etməyəcək.

Deputat: “AŞPA-nın “hesabatı”nda qeyd olunanlar böhtandır”

“Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) “korupsiya hesabatı” Azərbaycan əleyhinə olan bəzi daxili və xarici qüvvələrin çirkin kampaniyasının göstəricisidir. Təessüf əlsün ki, xaricdəki anti-Azərbaycan mərkəzlər bu işdə xaricdə yaşayan bəzi azərbaycanlılardan istifadə edirlər. Hesabatda qeyd olunanların hamısı Azərbaycana atılan böhtənlərdir, heç bir əsası yoxdur”. Bunu SİA-yə açıqlamasında millət vəkili Musa Qasımlı deyib. Fikirlərini Azərbaycana qarşı çirkin kampaniyada iştirak edən azərbaycanlılara yönəldən deputat bildirib ki, ölkə daxilində siyasi mübarizə üçün şərait var: “Hər hansı təşkilat, şəxs ölkə daxilində Konstitusiya çərçivəsində hakimiyət uğrunda mübarizə apara bilər. Bu, normal haldır. Təyyarənin pillələri ayrıldıqdan, sərhədi keçidkən sonra xaricdə ölkə, dövlət, dövlət adamları əleyhina danışmazlar”. M.Qasımlı qeyd edib ki, belə hərəketlər tekçə, milli mənəvi kasadlıqla deyil, eyni zamanda belli mərkəzlərin hazırladığı ssenari əsasında aparılır: “Bu cür kampaniyaların heç bir əsası olmayıcaq”.

Mingəçevirdə Zərifə xanım Əliyevanın 95 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib

Dünen YAP Mingəçevir şəhər təşkilatının qadınlar şurası, şəhər təşkilatının qərargahında akademik, görkəmli oftalmoloq-alim Zərifə xanım Əliyevanın anadan olmasının 95 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq elmi-nəzəri konfrans keçirilib.

Konfransı giriş sözü ilə açan Mingəçevir şəhər "Tələbə" poliklinikasının baş

yətinin üzvü, 10 sayılı orta məktəbin direktoru Xumare Mikayilova mövzu etrafında öz fikirlərini bildiriblər.

Mingəçevir şəhər icra hakimiyyəti başçısının müavini İlham İsmayılov çıxış edərək, Zərifə xanımın dahi elm nümayəndəsi olmaqla yanaşı, həm de Ümummülli Liderimiz Heydər Əliyevin siyasi xəttinin layiqli davamçısı, Prezidentimiz İlham Əliyevin anası olduğunu vurğulayıb. "Oftalmoloq-alim az yaşasa da, bu dövlət üçün bir çox işler görüdü"-deye qeyd edən İlham İsmayılov bildirib ki, Onun işiqli obrazı yüksək vətənpərvərlik və humanizm rəmzi kimi həmişə bizimlə qalaçaq, parlaq xatirəsi daim anılacaq, qədirbilən xalqımızın qəlbində əbədi yaşayacaq.

Afət TAHİRQIZI

həkimi, YAP şəhər təşkilatının idarə heyətinin üzvü, qadınlar şurasının sədri Nurcan Məmmədova Zərifə xanım Əliyevanın ömür yoluandan, fealiyyətindən danışaraq qeyd edib ki, Zərifə xanım fitri istədə malik nəvər alıb, pak və nadir bir insan kimi yaşadıqı dərin mənəni ömür, keçdiyi şərəflə heyət yolu hər bir Azərbay-

MDB dövlətlərinin Daxili İşlər Nazırı Şurasının növbəti iclası Azərbaycanda keçiriləcək

Azərbaycanın Tacikistandakı səfiri Həsən Məmmədzadə ilə Tacikistan Respublikası sahədə səmimi dost münasibətlərin olmasının iqtisadi və ticari əlaqələrin daha yüksək seviyyəyə qaldırılmasına köməklik edəcəyi vurğulanıb. MDB üzvü olan dövlətlərin Daxili İşlər Nazırı Şurasının növbəti iclasının Azərbaycanda keçirilməsi və sədrliyin Azərbaycana keçməsinin planlaşdırıldığı qeyd olunub.

Görüş zamanı səfir Həsən Məmmədzadə iki ölkə arasında hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi və Azərbaycan vətəndaşlarının müraciət məsələlərin həlli istiqamətində müzakirələr aparıb. Həmçinin iki qurum arasında tələbə mübadiləsinin aparılması birgə kurslarda iştirak ve digər maraq doğuran məsələlər müzakirə olunub.

Ödəniş kartları ilə fırıldaqlıq əməliyyatlarına qarşı addımlar atılacaq

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası tərəfindən "Maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi"nin icrası çərçivəsində maliyyə sektorunda çalışan emekdaşların bilik və bacarıqlarının daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Banklar Assosiasiyyası ilə birgə "MasterCard Worldwide" beynəlxalq kart təşkilatının iştirakı ilə seminar təşkil olunub. Palatadan SIA-ya verilen məlumatə görə, bankların nümayəndələrinin iştirak etdiyi tədbir ödəniş kartları ilə fırıldaqlıq əməliyyatlarına qarşı mübarizə tədbirlərinə həsr olunub. Seminar zamanı "MasterCard Worldwide" beynəlxalq kart təşkilatının risklərin idarə edilmesi üzrə eksperti Cem Kibaroğlu ödəniş kartları ilə aparılan fırıldaqlıq əməliyyatlarında son tendensiyalar, daha geniş yayılmış dəled-duzluq halları və onlara qarşı mübarizə tədbirləri, habelə texnologiya inkişaf və innovasiyaların tətbiqinin genişlənməsi nəzəre alınaraq bu sahədə atılacaq addımlar haqqında ətraflı məlumat verib. Tədbirdə, həmçinin "MasterCard Worldwide" beynəlxalq kart təşkilatı tərəfindən tətbiq olunacaq yeniliklər açıqlanıb, qeyd olunan mövzular ətrafında iştirakçıların sualları cavablandırılırlaraq qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Azər Həsrət: AŞPA-nın "hesabatı" anti-Azərbaycan, islamofob və ermənipərəst qrupların qurdugu növbəti oyundur

Avropa Şurasının Parlament Assambleyası (AŞPA) Ermənistanda vəziyyətin qarışıldığı bir məqamda sanki məqsədli şəkildə Azərbaycanın üzərinə hücum keçir. Bütün dünyadan gözü qarşısında Ermənistanda qarşılurmaın baş verdiyi, vətəndaşlara qarşı zor tətbiq edildiyi, hakimiyətin devrildiyi, xalq ilə hakimiyət arasında dərin uçurumun mövcud olduğu, ölkənin faktiki olaraq idarəolunmaz hala gəlib çıxdığı bir vaxtda nədənsə AŞPA-da Azərbaycan kimi sabit bir ölkəni müzakirə etmək üstün tutulur. Bu, təbii ki, birmənəli olaraq qərəzdən, qeyri-obyektiv yanaşmadan, məqsədli şəkildə Azərbaycanı gözden salmağa çalışımaqdan xəber verir. Bu sözləri AZERTAC-a AŞPA-nın Azərbaycana qarşı qərəzlə hesabatına münasibet bildirən siyasi şərhçi Azər Həsrət deyib.

"AŞPA-da Azərbaycanla bağlı bu cür tez-tələsik "hesabat" ortaya çıxarıb məhz belə bir məqamda müzakirə etməyin özü bizi ciddi düşündürür. Ona görə ki, Avropa Şurasının Parlament Assambleyası Azərbaycanda keçirilmiş prezident seçkilərinin hələ müzakirələri bitməmiş belə addım atmaqla, əslində, tələskənləy yol verir. Ümumiyyətlə, bu məsələnin ajiotaj yaradacaq bir şəkildə ortaya atılması özü düşündüründür. Yəni, sanki məqsədli şəkildə, bilərkən, Azərbaycana qarşı hücum təşkil edilib. Tam əminliklə deyə bilərem ki, bu "hesabat" anti-Azərbaycan, islamofob və ermənipərəst qrupların qurdugu növbəti oyundur", - deyə Azər Həsrət bildirib.

Siyasi şərhçi qeyd edib ki, Azərbaycan Avropa Şurasının üzvüdür, AŞPA-da fəal iş-

tirak edir. Amma bu məsələ dəfələrlə qaldırılıb ki, lazımla olacaq təqdirdə Azərbaycan Avropa Şurası ilə münasibətlərə yenidən baxmaq hüququnu özündə saxlayır. Yəni, Avropa Şurasında müəyyən dairələr Azərbaycanın üzərinə belə gelməyə davam edərlərse, təbii ki, Azərbaycan bu qurumla münasibətlərinə yenidən baxmaq məcburiyyətində qalacaq. Azərbaycanın Avropa Şurası qarşısında müəyyən öhdəlikləri var və bu öhdəliklərə de əməl edir. AŞPA-nın isə "hesabatlar" tam qərəzlidir. Həmin "hesabatlar"da belə yazılar: bizim görüşdümüz, ünsiyyətdə olduğumuz adamlar bu cür dedi və s. Yəni, göründüyü kimi bu "hesabatlar"dakı fikirlər, faktiki olaraq, heç bir mənbəyə əsaslanır.

"Azərbaycan ictimaiyyəti bu cür qərəzlə yanaşmadan çox narahatdır. Necə olur ki, Ermənistanda insan haqlarının kobud şəkildə pozulduğu haqda heç nə deyilmir, lakin Azərbaycanda bu cür sabitlik hökm sürə-sürə, belə bir inkişaf gedə-gedə özlərindən nələrisə uydurub üstümzə galırlar?", - deyə siyasi şərhçi əlavə edib.

Nikol Pasinyan: "Mayın 1-də Ermənistən küçələrinə yüz minlərlə insan çıxacaq"

Biz ölkədə yaranan vəziyyəti Serj Sarkisyanə izah etdiyimiz kimi (baş nazir postundan istefası), Karapetyana da izah edəcəyik. Yüz minlərlə insan yeni baş nazirin namizədiyi üzrə səsvermənin keçiriləcəyi gün - mayın 1-də küçələrə çıxacaq.

AZERTAC Interfax informasiya agentliyinə istinadla xəber verir ki, bunu müxalifətin etiraz aksiyalarına rəhbərlik edən parlamentin deputati Nikol Paşinyan bildirib. Onun sözlərinə görə, Ermənistən baş naziri selahiyətlərini müvəqqəti icra edən Karen Karapetyanın danışıqlardan imtina etməsi hakim Respublika partiyasındaki hərçəmələrdən xəber verir və bu səbəbdən mü-

xalifətin nümayisi davam edəcək. "Onlar dünən və səraşa gün heç bir şərt iрli sürmədən danışıqlara hazır olduğunu bildirmişdilər. Lakin, gördünüz kimi, cenab Karapetyanın yerini mənim çantam tutub", - deyə Paşinyanın danışıqların keçirilməli olduğu mehmanxanada jurnalistlərə bildirib. Xatırladıq ki, bir qədər əvvəl Karapetyan müxalifə lideri Paşinyanla danışıqlardan imtina edib.

Gömrük orqanlarına bəyan edilməyən mobil telefonlar aşkarlanıb

Gömrük orqanlarına bəyan edilməyən mobil telefonlar aşkarlanıb.

Gömrük orqanlarına bəyan edilməyən mobil telefonlar aşkarlanıb. Dövlət Gömrük Komitəsinin mətbuat xidmətindən AZERTAC-a bildirilib ki, Tovuz Gömrük idarəsinin Gömrük hüquqpozmalarına qarşı mübarizə şöbəsinə daxil olan məlumat əsasında idarənin "Sınıq Körpü" gömrük postundan Gürcüstəndən Azərbaycan Respublikasına gələn Azərbaycan vətəndaşının idarə etdiyi "Mercedes-Benz C 230" markalı nəqliyyat vasitəsinə gömrük baxışı keçirilib. Yoxlama zamanı avtomobilin gizli saxlanc yerlərindən gömrük organına bəyan edilməyən 23 ədəd mobil telefon aşkar edilib. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Pirallahıda Akademik Zərifə xanım Əliyevanın əziz xatırəsi anılıb

Hər il aprel ayının 28-i ölkəmizdə Azərbaycanın əməkdar elm xadimi, tibb elmleri doktoru, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının akademiki Zərifə xanım Əliyevanın xatırə günü kimi qeyd olunur. Bu münasibətlə Pirallahı RİH-nin ve YAP Pirallahı rayon təşkilatının birge təşkilatçılığı ilə rayonda yerləşən 10 sayılı Birleşmiş Şəhər Xəstəxanasında təşkil olunmuş xatırə tədbirində RİH əməkdaşları, rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri, xəstəxana kollektivinin üzvləri iştirak ediblər.

Tədbirdə çıxış edən YAP Pirallahı rayon təşkilatının sədri, rayon icra hakimiyətinin ərazi idarəetmə və yerli özünüdaraetmə orqanları ile iş şöbəsinin müdürü Hikmət Şikarov akademik Zərifə xanım Əliyeva haqqında ətraflı məlumat verərək qeyd edib ki, Zərifə xanım Əliyeva 1923-cü il aprelin 28-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şəhər rayonunun Şahəxtə kəndində anadan olub. "Zərifə xanım görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin qızı, Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin həyat yoldaşı, möhtərəm Prezident İlham Əliyevin anasıdır"-deyə qeyd edən natiq onu da bildirib ki, müxtəlif göz xəstəliklərinin müalicə və profilaktika tədbirlərinin işləniləb hazırlanması ilə məşğul olan Zərifə xanım özünün tədqiqat işlərini traxomanın müalicəsi ilə bağlı məsələlərə, habelə traxomanın və onun ağır nəticələrinin müalicəsi zamanı o dövrdə yeni olan antibiotiklərin imkanlarından səmərəli istifadə etməyin öyrənilməsinə həsr edib: "Görkəmli oftalmoloq 160-dan çox elmi əsərin, 12 monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitinin, 1 ixtira və 12 səmərələşdirici təklifin

Rövşən RƏSULOV

Sinoptiklər xəbərdarlıq edir...

Sinoptiklər hava şəraitinin dəyişəcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq ediblər. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən AZƏR-TAC-a verilən xəbərə görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında aprelin 29-da şimal-qərb küləyinin əsəcəyi, arabir güclənəcəyi gözlənilir. Havanın temperaturu ötən günlər məqayisədə 4-7 dərəcə aşağı enəcək.

Aprelin 28-i axşam qərb rayonlarından başlayaraq Azərbaycanın rayonlarında aprelin 30-u səhərədək hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, şimşək çaxacağı, arabir yağış yağacağı, ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli olacağı, dolu düşəcəyi gözlənilir. Qərb küləyi əsəcək, bəzi yerlərə arabir güclənəcək. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 4-8 dərəcə aşağı enəcək. Çaylarda sululuğun artacağı ehtimal olunur.

Şamaxı rayonunda akademik Zərifə xanım Əliyevanın 95 illik yubileyi qeyd olunub

Dünən YAP Şamaxı rayon təşkilatının qadınlar şurasının sədri rayon icra hakimiyəti başçısının müavini Gülnisa Ələkbərova bildirib ki, respublikamızda tibb elminin inkişafına mühüm töhfələr vermiş akademik Zərifə xanım Əliyevanın anadan olmasının 95-ci ildönümü Şamaxı rayonunda geniş şəkildə qeyd olunur, eyni zamanda, rayonun elm, təhsil və sehiyye müəssisələrində görkəmli alimin xatirəsinə həsr olunmuş tədbirlər keçirilir, sərgi və müxtəlif toplantılar təşkil olunur. Tədbirdə çıxış edən Şamaxı Diyarşunaslıq muzeyinin kiçik elmi işçisi Zərifə Baxşiyeva bildirib ki,

tibb elminin inkişafına mühüm töhfələr verən akademik Zərifə xanım Əliyeva oftalmologianın aktual problemlərinə dair sanballı tədqiqatları ilə nəinki keçmiş SSRİ məkanında, həmçinin, dünya miqyasında böyük şöhrət qazanıb.

Çıxışlarda bildirilib ki, görkəmli alim bütün türk dünyasında, müsəlman alimində qadınlığa örnek bir insan, fəal ictimai xadim idi: "Zərifə xanım müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, bütün mənəli ömrünü Vətəninin və xalqının tərəqqisinə həsr etmiş Ümummilli Lider Heydər Əliyevin vəfali ömr-gün yoldaşı, sədaqətli dostu, etibarlı silahdaşı olub".

Sonda akademik Zərifə xanım Əliyevanın ölüm və əmək fəaliyyətinə həsr olunmuş film nümayiş edilib.

İnam HACIYEV

Sərhəd pozucuları saxlanılıb

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən sərhəd təhlükəsizliyinin təmin edilməsi sahəsində əməliyyat-axtarsız və sərhəd mühafizə tədbirləri uğurla davam etdirilir. 2018-ci ilin 24-25 aprel tarixlərində DSX əməkdaşlarının sayıqlığı və peşkarlığı sayəsində 3 xarici vətəndaşın saxta sənədlərlə Avropa ölkələrinə qanunsuz səfər etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası ərazisindən tranzit kimi istifadə etmək cəhdinin qarşısı alınmışdır. 24 aprelədə "Şarja-Baki" reysinin rəsmiləşdirilməsi zamanı özlərini Böyük Britaniya vətəndaşları kimi təqdim edən 1958-ci il təvəllüdülli Siddiqi Salma və 1987-ci il təvəllüdülli Siddiqi Mujeeb Ur Rehman tərəfindən sərhəd nəzarətinə təqdim olunmuş pasportların həqiqiliyi şübhə doğurmuşdur.

25 aprelədə "Bakı-Frankfurt" reysinin rəsmiləşdirilməsi zamanı özünü Almaniya vətəndaşları kimi təqdim edən 1995-ci il təvəllüdülli Muhammed Luqman Muhammed Amen pasportunun saxta olmasına şübhələr yaranmışdır. Hər iki halda sərhəd keçmə sənədləri xüsusi laboratoriya şəraitində dəqiqlişdirilmiş yoxlamadan keçirilmiş, pasportların məlumat sehifəsinin dəyişdirilərək, saxtalaşdırılması müəyyən edilmişdir. Həmin şəxslərin üzərinə baxış keçirilərkən on-

lara məxsus birinci halda Pakistan vətəndaşlarının, ikinci halda isə İraq vətəndaşının pasportları aşkar olunmuş, məqsədlərinin Azərbaycan Respublikasının ərazisindən tranzit istifadə etməklə Avropa ölkələrinə mühacirət etmək olması müəyyənləşdirilmişdir. Saxlanılmış ecnəbilər barəsində müvafiq əməliyyat-istintaq tədbirləri həyata keçirilir.

RÖVŞƏN

Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın rəsmi olaraq prezident və parlament seçkilərinin vaxtının irəli çəkilməsi haqqında məlumat verməsindən sonra dünya KİV-lərində bu hadisənin səbəbləri ətrafında geniş müzakirələr müşahidə edilir. Ekspertlər müxalif partiya liderinin verdiyi təklifin nəyə görə Ərdoğan tərəfindən dərhal qəbul edilməsi arxasında duran məqamlara işq salmağa çalışırlar. Doğrudur, MHP və AKP müttəfiqdirlər, lakin seçki ilə bağlı qəfil qərarın alınması daha geniş aspektdə izah tələb edir. Bununla bağlı müxtəlif fikirlər irəli sürürlər. Hər şeydən öncə, aydınlaşdır ki, Ankaranın təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlı müyyəyen narahatlıqları var. Bura daxili və xarici faktorlar daxildir. Xüsusilə, daxildə bir sıra siyasi qüvvələrin daha hıyləgər üsulla hakimiyyəti devirmək planlarının olması narahatlıq yaradır. FETÖ-nün yeni-yeni planları ortaya çıxır. Digər tərəfdən, Suriya və İraqda region dövlətlərini narahat edən proseslər özünü göstərir. Onlara çevik və konkret reaksiya vermək zərurətə çəvrib. Bütün bunların işığında Türkiyədə yeni idarəetmə üsulunun həyata keçirilməsinə ciddi ehtiyacın yarandığını qəbul etmək lazımlıdır. Biz problemi bu aspekti üzərində daha geniş dayanmaq istərdik.

Türkiyədə seçki: vaxt dəyişikliyinin səbəbləri

Strateji xətt: daxili və xarici faktorlar işığında

Türkiyədə parlament və prezident seçkilərini 2019-cu ilin payızında keçirmək nəzərdə tutulmuşdu. Ancaq Milliyyətçi Hərəkat Partiyasının (MHP) sədri Dövlət Baxçalının təklifi ilə seçkinin vaxtının irəli çəkilməsi məsəlesi qalxdı. D.Baxçalı 2018-ci il 26 avqust tarixini təklif etdi. Lakin Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın aparılan müzakirələrden sonra seçkini 2018-ci il iyunun 24-də keçirmək qərara alındı.

Türkiyənin seçkini 1 iləndən də çox qabağa çəkməsinə dünya geniş reaksiya verdi. Analitik və ekspertlər bunun səbəbi ilə bağlı təhlillər aparırlar. Onların mövqeləri bir-birindən fərqlənir, cünki argumentlər fərqlidir. Onların içərisindən müyyəyen qrup argumenti daha üstün tuturlar. Lakin bütövlükdə aydınlaşdır ki, səhəbat Türkiye üçün həyatı əhəmiyyəti olan prosesdən gedir. Onun necə nəticələnəcəyindən yalnız Türkiyənin deyil, ümumilikdə Yaxın Şərqi regionunun da geosiyası taleyi xeyli dərəcədə asılıdır. Bu bağlılıqla Türkiyədə erkən seçkiyə gedilməsinin səbəbləri və mümkün nəticələri üzərində dayanmağa ehtiyac hiss edilir.

Ekspertlər hər şeydən əvvəl Türkiyənin təhlükəsizliyinin daha da aktuallaşdığını ifade edirlər. Yaxın Şərqi uğrunda dönyanın supergüclərinin apardığı savaş daha gərgin mərhələyə keçidiyindən regionda sürtənə vəziyyətin dəyişə bilməsi istisna edilmir. Xüsusilə Suriyada silahlı toqquşmalar dəha təhlükəli miqyas almanın qədəhdədir. Regionun bir çox ölkəleri Suriyaya müdaxilə etmək dən çəkinmir. Hətta İraq belə onun ərazisini bombardıyalır. Bu, o deməkdir ki, regionda hər zaman öncədən proqnozlaşdırılmayan və riskli proseslər başlaya bilər. Güclü dövlətlər buna hazır olmalıdır.

Rəcəb Tayyib Ərdoğan da seçkinin vaxtının irəli çəkilməsi ilə bağlı etdiyi çıxışında bu məqama geniş yer verib. Bir tərefəndən, Amerika başda olmaqla Qərbin böyük dövlətləri Suriyada hərbi dayaqlarını gücləndirirlər. Konkret olaraq Vaşinqton orada 60-65 minlik silahlı qrup yaradır. Həmin qrupun kürdlər və ərəblərdən ibarət olacaqı haqqında yazırlar. Yeni silahlı dəstənin əsas vəzifəsi Suriyanın cənubunda Bəşər Əsədə təbə olmayan təsisat yaratmaq və orada İranla Rusyanın nüfuzunun artmasına mane olmaqdən ibarətdir. Təbii ki, bu sıraya Türkiyə də daxildir. Hətta yeni silahlı qrup zaman-zaman Türkiyəyə qarşı da hərəkət etməlidir. Bunun səbəbi ABŞ-in Türkiyənin Vaşinqtonun nəzarətindən kənar inkişaf etməsini istəməməsidir.

Son illər Ankara müstəqil siyasi addimlərini artırıb və faktiki olaraq böyük uğurlar əldə edib. Ölkə rəhbərliyi dəfələrlə vurğula-

bır sıra siyasi qruplar təxribatlara belə el atmaqdan çəkinmirlər. CHP və HDP hətta ortaq fealiyyətə bağlı danışçılar aparırlar. Ankaranın dövlət üçün həyatı əhəmiyyəti olan addimlər atmasına bəzən onlar təxribatçı və düşmən mövqeyinə uyğun reaksiya verirlər. Bununla əcəvək qərarların qəbul edilməsi maneqələrlə üzləşir. Belə bir vəziyyətin aradan qaldırılması üçün Türkiyədə yeni idarəetmə sistemine keçidi sürətləndirmek vacib şərt olaraq qarşıya gelir.

Türkiyə rəhbərliyini qayğılandıran başlıca məsələ ölkədə iqtisadi-maliyyə təxribatlarının özünü göstərməsidir. Məsələn, banklar faiz dərəcələrini yüksək qoyublar. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın müraciet etməsinə baxmayaq, onlar faiz dərəcəsini aşağı salmaq istəmirlər. Bu da ölkə iqtisadiyyatına zərər verir. Vəziyyətdən çıxış yolu qanuni olaraq yeni idarəetmə sisteminin həyata keçirilməsindən ibarətdir.

Bunlarla yanaşı, Türkiyənin tələsməsi etraf ölkələrdə seçkilərin həyata keçirilməsi ilə əlaqələndirilir. Rusiya, Azərbaycan, Ermenistan artıq bu mərhələni keçiblər. Türkiyədə də iqtidarın tam legitim hala getirilməsinə ehtiyac vardır. Bunun üçün seçkini tez reallaşdırmaq gərəkdir. Görünür, Cənubi Qafqaz da daxil olmaqla geniş bir geosiyasi məkanda sürətli və təleyküllü proseslər proqnozlaşdırılır. ABŞ-da D.Trampın yüksək vəzifələrə sərt mövqə tərefdarlarını getirməsi dönyanın narahatlığını daha da artırıb. Bunun mümkün nəticələri üzərində indi düşünənlər az deyil.

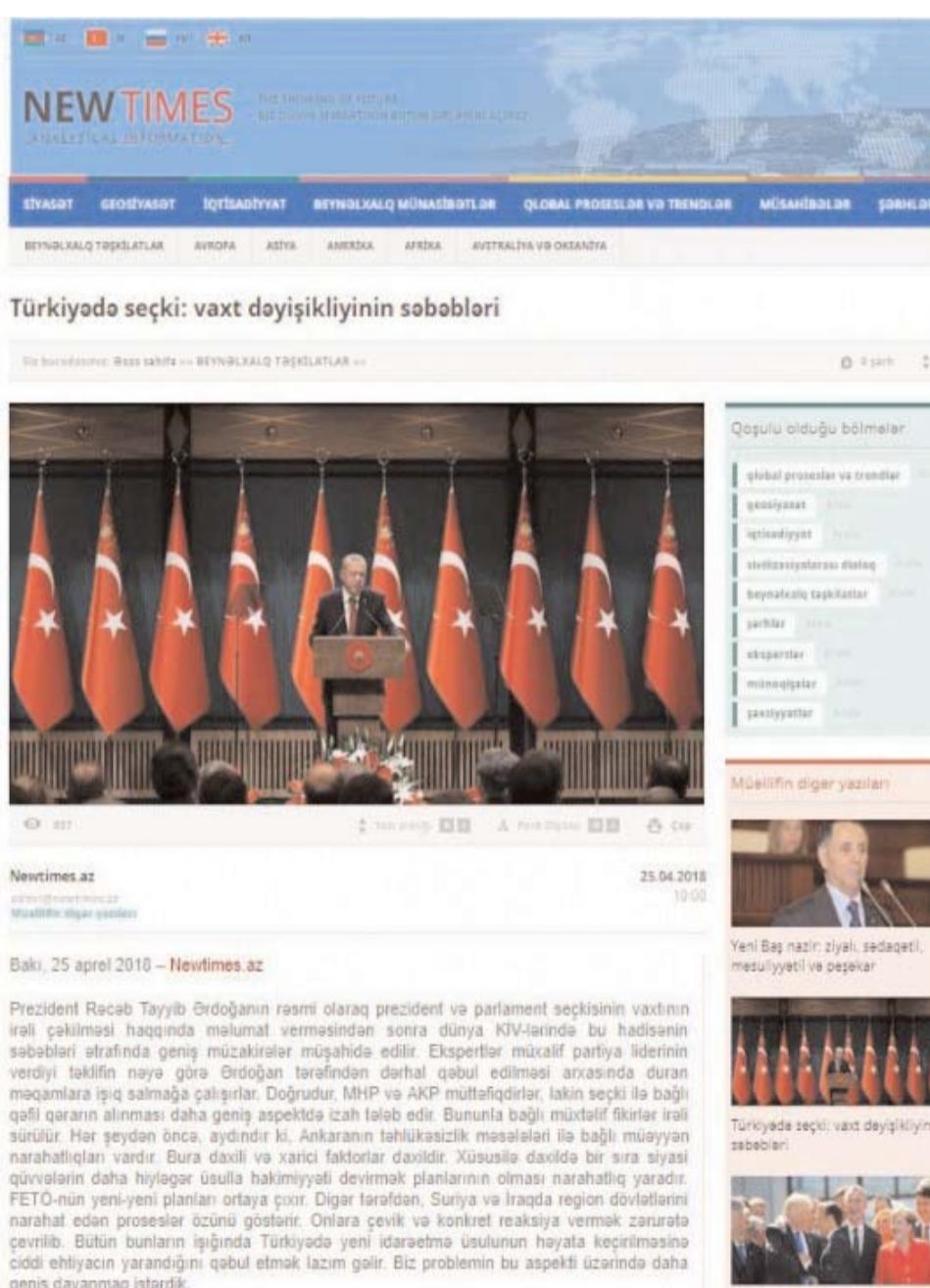
Onu da vurğulayaq ki, bir sıra qərəzli dairələr seçkinin vaxtının irəli çəkməsini R.T.Ərdoğanın hakimiyyətdə qalma həvəsi ilə izah etməyə çalışırlar. Bu cür mövqənin arxasında duran məqam aydınlaşdır: Türkiyəni şəxsi ambisiyaların idarə etdiyi məmlekət kimi göstərmək! Bununla həm özlərinin qəsəbkar niyyətlərini ört-basdır etməyə çalışırlar, həm də müsəlman xalqlarının demokratik, hüquqi dövlət yarada bilmədiyi təəssüratı formalasdırmağa cəhd edirlər. Təbii ki, Türkiyənin dövlət ənənələri bu cür sərsəm ittihamların absurd olduğunu sübut edir.

Və bütün bunların əksinə, Türkiyənin gücləndikcə daha geniş məkanlarda fəallığını artırmasında fonunda türk dövlətçiliyinə zərər vurmaq meyilləri de güclənir. Ankara Balkanlara nüfuz edir, Fransa narahat olur. Türkiyə Cənubi Qafqazda fəallığını artırır, başqalarının kürkünə bire düşür. Suriya və İraqda konkret addimlər atır, gecə yuxusuna haram qatanların sayı çoxalır. Deməli, Türkiyənin dəha da güclənməsi və dönya-söz sahibi olması ciddi bir ehtiyaca çevrilir.

Yuxarıda ifade edilən məqamlar göstərir ki, Türkiyədə seçkinin vaxtının dəyişdirilməsi həm ölkənin daxili vəziyyəti, həm də dönyada baş verən geosiyasi proseslərin möntiqinə dəyişməsi ilə bağlıdır. Türkiyə Yaxın Şərqi açar dövləti kimi ətrafında baş verənlərə uyğun hərəkət etməlidir. Ankara yeni şəraitə uyğun çevik qərarlar qəbul edə bilməsə, çox şeyləri itirə bilər. Buna nübütməsən döyünlərə vərəvə biləcəyinə şübhə yoxdur.

Həmin kontekstdə terrorla mübarizə məsələsi olduqca ciddi əhəmiyyət kəsb edir. Xüsusilə Suriyada bir sıra bölgələrdə antiterror əməliyyatlarının keçirilməsi Türkiyə üçün həyatı əhəmiyyət daşıyır. Əger həmin məqsədinə Ankara çata bilsə, bunun müsbət təsir dairəsi geniş olacaq. O cümlədən Cənubi Qafqazda erməni terroru ilə mübarizədə böyük uğurlar əldə etmə şansı meydana gələcək.

Belə görünür ki, Türkiyədə iyun ayı dövlətçilik baxımından mühüm bir tarix olacaq. Həmin gün türk milləti öz seçimini etməlidir. Bu seçimdən asılı olaraq, Türkiyənin dövlət kimi imici, güc, mövqeyi və strateji məqsədləri yeni cizgiler alacaq. Biz bu prosesdə qardaş ölkənin qalib geləcəyinə inanırıq!

yib ki, Türkiyə heç kəsin diktəsi ilə hərəkət etməyəcək. Məhz bu məqam Ankaranın "qərbi dostlarını" razı salırmış. Onların təsəvvüründə Türkiyə də daxil olmaqla bütün müsəlman dövlətləri kənardan olan sifarişlər oturub-durmalarıdır. Qərb dövlətlərinin bu aspektdə mövqeləri dəyişmeyib. Suriya məsələsinə həmin fakt prizmasından baxıdında region dövlətləri, ilk növbədə, Türkiyə üçün hansı ciddi təhlükələrin meydana gəlməkdə olduğu barədə nəticə çıxarımaq olar.

Məsəlenin digər aspekti Türkiyənin daxilində fealiyyət göstərən müyyəyen siyasi gruppuların qarşılara qoyduqları məqsədle bağlıdır. Baş verən hadisələr göstərir ki, onlar Türkiyənin hazırlıq təqdimatının nəyin bahasına olursa-olsun devrilməsi istiqamətində işleyirlər. Bunun üçün kənardan olan

sifarişləri belə qəbul edirlər. Həmin kontekstdə FETÖ məsələsi Ankara üçün əsl başaşırıdır. Vaşinqton F.Güleni Türkiyəyə teslim etmək istəmir. İndi Ankara bir amerikalı keşisi həbs edib. O adam Türkiyədə dövlətə qarşı fealiyyət göstərmiş. Buna Vaşinqton kəskin reaksiya verib.

Regionun supergücü: iddia və reallıq Donald Tramp administrasiyası keşin azad edilməsini tələb edir. Ankaranın cavabı isə qısa və konkretidir: Türkiyə hüquq dövlətidir və qərarı məhkəmə verəcək. Mehkəmənin verəcəyi qərara uyğun addım atılacaq. Bununla Ankara Zərrab məsələsində ABŞ-in rəsmi organlarının qərəzlə davranmasına cavab verir. Yəni, Türkiye yenə də müstəqil addım atı bildiyini sübut etməkdədir.

Bunlarla yanaşı, Türkiyənin daxilindəki

Nikol Paşinyan baş nazır olarsa

Və ya Rusiya amili hələ ki, bu ölkəni çalxalamaq gücündədir

Mayın 1-də Ermənistanda növbədənkənar baş nazır seçkiləri keçiriləcək və bu məsələ ətrafında yaranmış problemlər hələ də həll olunmamış qalmaqdadır. Xüsusilə, N.Paşinyanın açıq-aşkar Rusiyaya meydan oxuması bu vəziyyəti daha da gərginləşdirə bilər. Ancaq hazırda erməni mediasında da gündəlik şəkildə ilginc məsələlərə toxunulur...

"Hesab edirəm ki, Karen Karapetyan özünün danışçıları apara bilmək üçün inanmır və əger bir insan öz ölkəsində danışçıları aparmaq üçün inanmırısa, bəs Qarabağ məsəlesi ətrafında necə danışçıları aparacaq". SİA xəbər verir ki, erməni qiyamçılarının lideri Nikol Paşinyanın bu sözlerini erməni siyasi şərhçisi Sarqis Artsruni 1in.am saytındaki analitik yazılarında K.Karapetyanın N.Paşinyanla danışçıları aparmaq teklifini rədd etməsinə müsbətini yazarkən qeyd edib.

Nikol Paşinyan Karen Karapetyanın baş nazirliyə namizəd olaraq irəli sürülməsi mümkündüyünü "Respublika" partiyasının əlindən alıb

Analitik yazıçı ki, Paşinyanın bu mövqeyi çıxqatlıdır və ilk növbədə, "Respublika" partiyasına ünvanlanıb. "Hətta demək olar ki, Paşinyan K.Karapetyana qarşı bu argumenti ustalıqla istifadə edib ki, həmin argumenti ele hakim partyanın üzvləri vaxtilə Karapetyana ünvanlayaraq, parlament Ermənistanda baş nazır vəzifəsinə layiq olmadığını deyirdilər. N.Paşinyan K.Karapetyanın baş nazirliyə namizəd olaraq irəli sürülməsi mümkündüyünü "Respublika" partiyasının əlindən alıb. Qlobal mənada Paşinyan bütünlükə hakim partyanı siyasi və ruhi motivdən uzaqlaşdırıb və "Respublika" partiyasının bir ay önce Serj Sarkisyan kimi əvəzedilmezi var idisə, bundan sonra nə K.Karapetyan, nə də digər hakim partiya təmsilçisi baş nazirliyə namizəd ola bilməyəcək. Bununla yanaşı, Paşinyan "Respublika" partiyasına həmin motivi sizdir ki, partiya K.Karapetyanın

üstünlük verir - baş nazir olmaq üçün Ermenistani kapitulyasiya etməkdən ötrü"-deyə erməni şərhçisi qeyd edib: "Mayın 1-də Ermənistana N.Paşinyanla K.Karapetyan arasında deyil, Rusyanın vassali, yaxud müstəqillik arasında olmaq üçün seçim edəcək. Mayın 1-də ya milli sistemin perspektivləri baxımından inqilab qalib gələcək, ya da əksinqilab baş verəcək - üçüncü respublikanı Rusyanın işgalinə təhvıl verməkla".

baş nazirliyə namizədiyini rədd etsin".

S.Artsruni, həmçinin, yazıçı ki, K.Karapetyan Ermənistən üçün yad biridir və onun hakimiyyəti yalnız barrikadaların və tikanlı məftillərin o biri tərəfində ola bilər. "K.Karapetyan N.Paşinyanla deyil, Moskva ilə danışçıları aparmağa

Aram Navasardyan: "Əgər Paşinyan desə ki, "mən xalq namizədiyəm və baş nazır da mən olacağam" bu, doğru olmazdı..."

Digər erməni politoloğu, "Gallup International Association"

və anlayır ki, lideri olduğu hərəkat seçkilərdə o qədər səs toplayacaq ki, hakim partiya, ümumiyyətlə, öz yerini həmin hərəkata təhvıl verəcək".

"Paşinyanın buna nail olub-olmayacağına geldikdə isə, hər bir addımı konstitusiya çərçivəsində atmaq gərkdir"-deyə qeyd edən erməni politoloqu bildirib ki, əger Paşinyan desə ki, "mən xalq namizədiyəm və baş nazır da mən olacağam" bu, doğru olmazdı...

"Gallup International Association" klubu: "Hakim partiya üzvləri bir halda öz mövqelərini qoruyub-saxlama mağə nail ola bilərlər ki, bütün hallarda N.Paşinyana səs versinlər"

Navasardyan görə, mövcud vəziyyətdə hərəkat liderlərinə çətin ola biləcək yeganə məqam "Respublika" partiyasının üzvlərindən Paşinyana səs verməyə razi salmaq məsələsidir: "Öğər Nikol Paşinyan keçid dövrünün baş naziri olarsa, bu elə də həsəd aparılışı vəzifə olmayacaq. Çünkü onun qarşısında Ermənistanda yığılmış kütləvi problemlərin həlli məsəlesi dayanır və o, bu problemləri həll etmək məcburiyyətinə qalacaq".

"Gallup International Association" klubunun direktoru əlavə olaraq bildirib ki, respublikaçılar belə bir vəziyyətdə, yeni bundan sonra öz mövqelərini qoruya bilməyəcəklər. O, hakim partyanın hökumət üzvlərini vəzifələrindən və parlamentdəki yerlərindən məhrum olacaqlarını da bildirib. Navasardyan təklif edib: "Hakim partiya üzvləri bir halda öz mövqelərini qoruyub-saxlamağa nail ola bilərlər ki, bütün hallarda N.Paşinyana səs versinlər".

Bələkliklə, Ermənistanda bir-biri əvəzləyen hadisələr fonunda problemlərin köklü şəkildə və tezliklə dəyişə biləcəyi elə də mümkün görünmür və xüsusilə, Rusiya amili hələ ki, bu ölkəni çalxalamaq gücündədir. Hər halda mövjud vəziyyət də bunu göstərir.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Arif Məmmədovu da Hüseyin Abdullayevin aqibəti gözləyir

Xaricdəki "söyüş qrupu" nun da Azərbaycana gətirilərək, məhkəmə qarşısına çıxarılmacılığı şübhəsizdir

Reallığı özündə əks etdirən fakt ondan ibarətdir ki, dağıdıcı xislətlə müxalif partiya sədlərinin əksəriyyəti bu və ya digər formada xarici anti-Azərbaycan qüvvələrə bağlıdır. Onlardan maliyyə vəsaiti alır və qarşılığında pozucu əməllərə cəhdərər göstərirlər. Bunu sübut edən kifayət qədər misallar göstərmək olar. Sadəcə, Müsavat fəali Əfşan Muxtarlinin və AXCP sədr müavini Gözəl Bayramovanın Gürcüstəndən külli miqdarda maliyyə vəsaitini qaçaqlıqlı yolu ilə Azərbaycana keçirməyə cəhd edən zaman sərhəd keçid məntəqəsində saxlanılmaları bütün şübhəli məqamlara aydınlıq götirmiş oldu. Artıq məhkəmə sözügedən şəxslərin xarici fondlardan alınan maliyyə vəsaitinin Azərbaycanın dağıdıcı müxalifətinə çatdırılmalı olduğunu sübut edib. Ancaq Əli Kərimli, Arif Hacılı, Cəmil Həsənli və digərləri sübut və dəlilləri inkar etməyə, özlərini təmizə çıxartmağa cəhdərər göstərirlər. Söz yox ki, onların özlərini müdafiə xarakterli hay-küyləri əhəmiyyətsiz hay-küydən başqa bir şey deyil.

"Quska" haqqında biabırçı faktlar üzə çıxdı

Eləcə də, sübuta yetirilməkdədir ki, "Quska" ləqəbli Hüseyin Abdullayev Avropadakı "söyüş qrupu"na Azərbaycan əleyhinə anti-təbliğat kampaniyası aparması üçün maliyyə yardımçıları göstərib. Təbii ki, özünün deyil, məkrli qüvvələrin ayırdığı maliyyə vəsaitdən. Hansı ki, H. Abdullayevin özü böğaza qədər cırkəbin içində olan, bu xalqa, dövlətə yamanlıqlar edən şəxsdir. Onun fəaliyyəti qanunsuz əməllərdən ibarət olub. "Quska" ləqəbli H. Abdullayev 300 nəfərdən ibarət qanunsuz dəstə saxlayıb. Bu dəstənin əsas işi, fəaliyyəti qanunsuz işlər görmək, adam döymək, "razborka"lar aparmaq və reketçilik yolu ilə sahibkarları, iş adamlarını döyüb, onların pullarını əllerindən almaq olub. Yəni deputat olduğu zaman H. Abdullayev böyük cinayət əməllərin başında dayanan şəxs idi.

Keçmiş polis rəisi Müşviq Mədətov mətbuata açıqlamasında H. Abdullayevin qorxaq və mənəviyyatsız bir şəxs olduğunu bildirib. Qeyd edib ki, H. Abdullayev həbsxanada özünü rüsvayıcı vəziyyətə salıb: "Bu gün var-gəl edən, özünü qəhrəman kimi cəmiyyətə sırimaga çalışan Hüseyin Abdullayev həbsxanada çətinə düşən kimi ağlayırmış. İndi "Quska"nın yanında heç kim yoxdu. O tutu-

"QUSKA" BAKIYA BELƏ GƏTİRİLDİ

landa da yanında heç kim yox idi. Kişi kimi yata da bilmədi. Həbsxanada "sındı". Yaxınları girib, kamerada ona-buna yalvarırdı. Müğənnilər çıxıb televiziyyada bunun xahişini edirdilər. Əlaqə saxlayıb məlumat alırdıq. Dustaqlar gelib deyirdilər ki, "Quska" türmədə özünü dəliliyə vurub ağlayır. Anası girib kamerada ona usaq kimi qaşıqla yemek yedirimiş".

Bizim eldə etdiyimiz məlumatlar və M. Mədətovun da söylədiklərinə əsasən, demək olar ki, H. Abdullayev satqın, xəyanətkar olmaqla yanaşı, həm de özüne hörmət etməyi bacarmayan şəxsdir. Təbii ki, bu günlərdə xaricdə həbs olunaraq Azərbaycana getirilən H. Abdullayevi növbəti biabırçı olaylar gözləyir. Sabah mətbuatda yazılsa ki, "H. Abdullayev qorxusundan dəli olub", bu, heç də təccüb doğurmayaq. Çünkü bu şəx-

sin xisleti, düşüncəsi və xarakteri zəiflikdən, iradesizliyən və nehayət, qorxaqlıqdan ibarətdir.

Düşmən dəyirmanına su tökənlər cəzasız qala bilmez

Sual yarana bilər ki, müxalif liderləri və xaricdəki mühacir həyatı yaşayış azərbaycanlı adına edənlər niyə doğulub, boy-aşa çatdıqları dövlətinə düşmən kəsilsilərlər? Nədən onlar xalqdan ayrı düşərk, milli maraqlarımıza zərər vurmaq yolu tuturlar? Mənəcəvabı qisadır, müstəqil fikirə malik olmamaları və xarici maraqlı dairələrin təsiri altına düşmələridir. Fikir verin, dağıdıcı müxaliflər yanaşı, Avropada mü-

hacir həyatı yaşayış Orduşan Bəbirov, Məhəmməd Mirzəli, Tural Sadiqli kimi erməni lobisının təsiri altında olanlar Azərbaycana qarşı sərt, barışmaz mövqə sərgileyirlər. Sosial şəbəkələrdə, ölkəmiz və xalqımıza ünvanlanan şər və böhtən xarakterli videolar paylaşılır. Nədi-nədi onlara kimse tula payı olan para verirlər. Kimlərsə, onlara yaşadıqları ölkələrdə oturum izni alırlar. Eləcə də, orduşanlar, mirzəlilər kimi düşüncə və etləq sahibi olan keçmiş sefir Arif Məmmədov. Bu məxluq dövlətinə və xalqına qarşı xəyanət yolu tutdu. Halbuki, Hesablama Palatası Arif Məmmədovun rəhbərliyi dövründə Azərbaycanın Avropa Şurası yanındaki daimi missiyasında yol verilmiş korrupsiya hallarına dair faktları üzə çıxarıb. O, külli miqdarda ziyan vurmaqda, bündə vəsaitlərinin qanunsuz istifadəsində ittihəm olunur və ona qarşı cinayət işi açılıb. Həmin faktlar əsasında barəsində axtarış elan olunub. Təbii ki, A. Məmmədov H. Abdullayev kimi həbs olunaraq Azərbaycana getirilek və laiyiq olduğu cəzəni alacaq. Bu, qaćılmazdır. Heç kəs cəzadan yayına bilməz.

i.ƏLİYEV

"Milli Şura"- "REAL" qarşıdurması söyüş həddində

Eldəniz Quliyev Natiq Cəfərlini təhqir etdi və cavabını aldı

"Milli Şura"nın koordinasiya şurasının üzvü Eldəniz Quliyev partiyaya çevrilmiş "REAL"-in icra katibi Natiq Cəfərlini təhqir edən fikirlərini "Facebook" sosial şəbəkəsində paylaşış. İstehza xarakterli paylaşımında "REAL" rəsmisini aşağılayan E. Quliyev onu özü-özünü məhv etməkdə suçlayıb. Sİ-TAT: "Tanınmış siyasetçinin məhv olması, albəttə ki, hər zaman agrılı hadisə sayılır. Amma tanınmış siyasetçinin öz-özünü məhv etməsi... bax bu, nonsensdi və elə məhz buna görə daha təsirli, daha təsəssüflü, eləcə də daha təccübülü olur".

N. Cəfərlini "Çeburashka" adlandıran "Milli Şura" üzvü onu dəstək verməməkdə ittihəm edib və bildirib ki, baş verənlərə əzaqdan tamaşa edib və qularları da pələqulaqdır: "... Bəlli, bu zəhrimar "niyə də yox" xəstəliyi yavaş-yavaş öz şiddətli-hiddətli fazasına keçdi və günlərin bir günü "qəhrəmənimiz" vestibulyar aparatı "priboyla" işləməyə başladı. Bəlli ki, o öz herəkətlərinə "kontrollü" itirərək, qəfildən başqalarının bostanına daş atmağa girişdi. Əsasən də, "Milli Şura" və AXCP-nin bostanına. Hami bunu gördü... və hamı da dözdü. Neynəmək olardı ki, xəstəlik pis şeydi axı... Bəzən xəstənin nazıyla oynamağı məcbursan.

Bu yerde qeyd etməliyim ki, "niyə də yox" adlanan bu qorxulu aazar, metastazlı olduğu qədər də, nazlı bir xəstəlikdi və bu nazlı-metastazlı xəstəliyə mübtəla olmuş "REAL"-ci dostumuz ağızının "rastamoşkasını", gözünün yaxını görmə, qulağının işe eşitmə qabiliyyətini itirmək yanaşı, son günler reallıq hissini de salıb itirdi..."

Beləliklə, N. Cəfərliyə sonda "Çil toyuq" damığasını da vuran E. Quliyev həmin statusundan sonra xeyli cavablar alımağa başlayıb. Misal üçün, "Milli Şura"nın tərəfdarları vaxt gələndə N. Cəfərlinin başa düşəcəyini yazırlar, yaxud onu uşaq adlandırıb, böyüyəndə hər şeyi anlayacağını bildirirlər.

Digər FB istifadəçisi N. Cəfərliyə makroklizmanın vacib olduğunu yazar.

"REAL" a dəstək verən Elçin Qafarov E. Quliyevə münəsibətdə onu "tülkü" adlandırıb və yalqaq, mədəniyyətsiz, riyakar kimi qələmə verərək, ondan zəhləsinin getdiyini bildirib. AXCP tərəfdarı olan Arif Yunus isə N. Cəfərlini təhqir edərək, ona "cindir toyuq" söyüşünü yazıb. Beləliklə, tərəflər arasında təhqirlər hazırlıda davam edir və bu amil bir dəha belə deməyə zəmin yaradır ki, özlərini müxalifət adlandıran tərəflər bu addan daha çox bir-birinə düşmən müxalifətə dəvət etməyənən qədər də, hətta davamlı bir reallıqdır.

RÖVŞƏN

"Avropadakı "söyüş qrupu" nun hərəkətləri pislənilir"

- Əli bay, müxalifətin "söyüş qrupu" xaricdə oturub Azərbaycan əleyhinə anti-təbliğat kampaniyası aparır. Demək olarmı onları təlimatlaşdırınlar sırasında erməni lobbyi dəvar?

- Xaricdə oturub öz ölkəleri haqqında xoşagelməz fikirlər söyleyən həmin şəxslər bununla necə təriyəsiz olduqlarını nümayiş etdirirələr. Etik qaydaları pozan şəxslər özlərinin təbiyələrini göstərməyənərlər. Yəni, Azərbaycan cəmiyyətinə hörmətsizliklərini göstərirələr. Belə şəyələr qəti şəkildə yol vermək olmaz. Ümumiyyətə, siyasetdə etik qaydalara, mənəvi dəyərlərə hörmət etmək lazımdır. Mübarizə o demək deyil ki, kim

Müsahibimiz AMİP funksioneri Əli Orucovdur

ne istəse danişə və kim necə istəse söyüş söyə bilər. Her kəs danişığına

və yazdıqlarına fikir verməlidir. Belə edəbsizliyə yol vermək olmaz. Əlbəttə ki, Avropadakı "söyüş qrupu" nun hərəkətləri pislənilir. Hətta biz dəfələrlə bu cür halların aradan qaldırılması və belə hallara qarşı sərt mövqeyimizi ortaya qoymuşq, çağırışlarla çıxış etmiş, tövsiyyə və məsləhətlərimizi vermişik.

- Əli bay, sizə, nədən "Milli Şura" və Müsavat sivil mübarizədən imtina edib, məkrli planlara meyil göstərirlər?

- Bu gün "Milli Şura" təmsilciliyənin özləri də çox gözəl bilirlər ki, onların xalq tərəfindən heç bir siyasi dəstəyi yoxdur. Əger "Milli Şura" tərəfindən keçirilən mitinqlərin heç bir nəticəsi yoxdursa, bunun günahı

özlərindədir. Düşünmürələr ki, nə vaxta qədər heç bir nəticəsi olmayan mitinqlər keçirəcəklər? "Milli Şura" təmsilciliyənin anomalous çağırışlarla çıxış etmələri və əhəmiyyətsiz mitinqlər keçirməyə cəhd göstərmələri öz beynlərinin məhsulu deyil. Çünkü onların mitinqlərində eyni simalar təmsil olunur. Orda fərqli insan görmə mümkün deyil. Bu da bir daha göstərir ki, bunların mitinqlərinə gələnlər ancaq özlərinin yaxınlardır.

- Demək olarımı, müxalifətin çökəməsinin başlıca səbəbi, partiya sədlərinin bir-birini qəbul etməməsi ilə bağlıdır?

- Hər kəs çox yaxşı bilir ki, müxa-

lit partiya sədləri bir-birli ilə, heç vaxt səmimi olmayıb. Onların blok və qurumlardakı fealiyyətləri rehbərlik etdikləri partiyaların maraqlarına uyğun gəlməyib. Çünkü onların hər birinin şəxsi maraqları var. Yeni bir-birini qəbul etmək istəmirələr. Sadəcə olaraq, o liderlərin şəxsi münəsibətlərindən yaranan bir addımdır, yəni müvəqqəti birləşmədir. Onların bu birləşmələri də çox uzun çekmir. Bu gün qədər onların müxtəlif adlarında bir dəgəldən sonra bir-birlərinə qarşı düşmən mövqeyi, sərt ittihəmlər kontekstində çıxışlarını da eşitməyik. Ona görə də, bu müxalifətin sonu yoxdur.

GÜLYANƏ

AXC yarandığı günden bütün vatandaşlarının hüquqlarının müdafisini bəyan etdi. Bu, öz eksini Azərbaycanın İstiqlal Bayannamesində de tapdı: "Böyük Rusiya inqilabının gedişində Rusiyada rus qoşunlarının Zaqafqaziyanı tərk etməsinə getirib çıxaran və dövlət orqanızminin ayrı-ayrı hissələrini dağıdan siyasi quruluş meydana gəldi. Öz gücləri hesabına Zaqafqaziyanı xalqları Zaqafqaziya demokratik respublikasını yaratdır. Fəqət, siyasi hadisələrin sonrakı gedisində gürçü xalqı Zaqafqaziya Federasiyasının tərkibində çıxıb müstəqil Gürcüstan Demokratik Respublikası yaratmaq qərarına gəldi.

Rusiya və Osmanlı imperiyası arasında yaranan mühəribənin dağdırılması ilə əlaqədar olaraq Azərbaycanın indiki siyasi vəziyyəti, həmçinin, ölkədə yaranmış hədsiz anarxiya Zaqafqaziyanın cənub və şərqi qismini teşkil edən Azərbaycana daxili və xarici vəziyyətdən çıxarmaq naminə öz dövlətinə yaratmağı hökm edir. Yuxarıda sadalanınanın əsasında xalq səsvermesi yolu ilə seçilən Azərbaycan Mütəsləman Milli Şurası bütün xalqa bəyan edir:

1. Azərbaycan tam hüqulu və müstəqil dövlətdir. O, Zaqafqaziyanın cənub və şərqi hissələrindən ibarətdir. Ali hakimiyət Azərbaycan xalqına məxsusdur.

2. Müstəqil Azərbaycanın siyasi quruluş forması demokratik cumhuriyyətdir.

3. Azərbaycan Demokratik Cumhuriyyəti beynəlxalq birliyin bütün üzvlərlə, xüsusi həmsəhəd xalqlar və dövlətlərlə dostluq əlaqələri yaradacaq.

4. ADC öz sərhədləri daxilində milletindən, dinindən, ictimai vəziyyəti və cinsindən asılı olmayaraq, bütün vətəndaşlara tam vətəndaşlıq və siyasi hüquqlar verir.

5. ADC onun ərazisində yaşayın bütün xalqların sərbəst inkişafına şərait yaradacaq.

6. Məclisi-müəssisəsinin çağırılmasına qədər Azərbaycanda ali hakimiyət xalqın səsvermə yolu ilə seçdiyi Milli Şura və Milli Şuranın qarşısında cavabdeh olan Müvəqqəti hökumət sayılır. Həmin gün mayın 28-də aşağıdakı tərkibə Muvəqqəti hökumət təşkil olunmuşdur. F.Xoyski Nazirlər Şurasının sədri və daxili işlər naziri, Xosrovpaşa bəy Sultanov herbi nazir, Məmməd Həsən Hacınski xarici işlər naziri, Nəsibbəy Yusifbəyli maliyyə və sənaye naziri, Xəlilbəy Xasməmmədov ədliyyə naziri, Məmməd Yusif Cəfərov ticarət və sənaye naziri, Əkbər ağa Şeyxüllislamov neqliyyat, poçt və teleqraf naziri, Cəməbəy Hacınski dövlət nəzərəti. Müvəqqəti hökumətin başçısı F.Xoyski radioteleqrafla tərixdə ilk dəfə olaraq müsəqəqil Azərbaycan Cumhuriyyətinin yaranmasını xarici dövlətlərin başçılarına bildirdi.

1918-ci ilin dekabrın 7-də birinci Azərbaycan parlament öz işinə başladı. Beynəlxalq Versal sülh konfransında iştirak etmək üçün 1919-cu il yanvarın 8-də Azərbaycan diplomatik missiyasının tərkibi elan olundu. Heyətin sədri Əlimərdan bəy Topçubaşov, üzvləri isə M.H.Hacınski, Ə.Seyxulislamov, Ə.Ağayev, M.Mehərrəmov, M.Mehdiyev və C.Hacıbəyli təsdiq edildi. Azərbaycan İstiqlaliyyətinin qorunub möhkəmləndirilməsi, torpaqların pulsuz, haqqı ödənilmədən kəndlərlə arasında bölüşdürülməsi, torpaq üzərində xüsusi mülkiyyət hüququnun tanınması, 8 sa-

atlıq iş günü və başqa vəzifələr irəli sürüldü.

Bitəref demokratlar fraksiyasiının tərkibində Ə.M.Topçubaşov, F.Xoyski, B.Cavanşir, C.Lenkəranski kimi 16 nəfər tanınmış siyasi xadim birləşmişdi. Bu fraksiya Məsavat fraksiyası ilə ittifaqda işləyirdi. Fraksiya adından çıxış etmiş Q.Əhmədzadə bitəref demokratların mübarize apardığı vəzifələr sırasında xüsusi yeri Azərbaycanın müstəqiliyi probleminə həsr etmişdi. Daha sonra fraksiya qüdrətli ordu yaratmaq, demokratik və parlamentli respublika formasında xalq hakimiyətini möhkəmlətmək, geniş sosial islahatlar həyata keçirmək (o cümlədən, kəndlilərə torpaq sahəsi vermək), söz, vicdan, mətbuat, ittifaqlar və s. azadlıqları təmin etmək, vergi yükünün əsas ağırlığının varlıkların daşımı, qonşu xalqlarla dinc yanaşı yaşamaq, azaqlıqda qalan milletlərin hüquqlarını qorumaq, müəssisələr məclisi çağırmaq vəzifəsi irəli sürüldü. İttihad partiyasının parlamentdə 11 nümayəndəsi var idi. Məsavat fraksiyاسının (partiyasının) əsas - rəqibi hesab edildi. Fraksiyanın sədri Q.Qarabəyli idi.

Hərəsinin beş üzvü olan Mütəsləman sosialistlər ittifaqı və hümmətçi menşeviklər fraksiyasiının bəyannamələrində qoyulan məsələlər bir-birinə bənzəyirdi. Əsas vəzifələr müəssisələr məclisinin təzliklə çağırılması, Qərbi Avropaya parlament heyətinin göndərilməsi, 8 saatlıq iş günü, qadın məsələsi, aqrar programı həyata keçirmək üçün aqrar komissiyanın yaradılması və sairələrden ibaret idi.

N.Nəsibzadənin fikrincə, Azərbaycanın istiqlaliyyəti Avropa ölkələri tərəfindən tanındı. Avropa dövlətləri və xalqları Azərbaycan adlı bir ölkənin mövcud olduğunu bildi, bu zəngin ölkənin azadlığa təşənə olan əhalisinin azad xalqlar sırasında yer tutmağa layiq olduğunu təsdiq etdi. Qonşu ölkələrə (Ermə-

nistan və Rusiya istisna olmaqla) məhrəban münasibətlər yarandı.

Dövlət orqanlarının ana dilinə keçməsi ilə yanaşı, ictimai həyatın milliləşdirilməsinə başlandı. Milli kadr çatışmazlığı problemini həll etmek üçün məktəblər və kurslar açıldı. Azərbaycan Ordusu və hərbi Donanmasının yaradılması ən vacib işlərdən oldu.

Azərbaycan torpaqlarının ərazi bütövlüyünü qoruyub-saxlamaq sahəsində Azərbaycan hökuməti əzmələ mübarize aparırdı. Azərbaycan Demokratik Respublikasının ərazisi 97,3 min kv. km. id. Bundan başqa 15,6 min kv. km-lük Azərbaycan torpaqları (Borçalı, Qarayazı, Sığnax, Şərur-Dərələyəz, Yeni Bəyazid və s.) Gürçüstan və Ermənistanda mübahisəli ərazi sayılırdı və milli hökumət bu əraziləri ana vətəne qovuşması uğrunda mübarizəni davam etdirirdi. Ölkənin inzibati-ərazi quruluşu yeni şəraitə uyğun olaraq dəyişdirildi. Qarabağda erməni iqtisadiyətini yatırmaq və Ermənistandan əlini bu torpaqlardan kəsmek üçün burada xüsusi valilik yaradıldı, yerli emənilərə mədəni sahədə müxtariyyət verildi.

Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti və milli azlıqların hüquqları

nistan və Rusiya istisna olmaqla) məhrəban münasibətlər yarandı.

Dövlət orqanlarının ana dilinə keçməsi ilə yanaşı, ictimai həyatın milliləşdirilməsinə başlandı. Milli kadr çatışmazlığı problemini həll etmek üçün məktəblər və kurslar açıldı. Azərbaycan Ordusu və hərbi Donanmasının yaradılması ən vacib işlərdən oldu.

Azərbaycan torpaqlarının ərazi bütövlüyünü qoruyub-saxlamaq sahəsində Azərbaycan hökuməti əzmələ mübarize aparırdı. Azərbaycan Demokratik Respublikasının ərazisi 97,3 min kv. km. id. Bundan başqa 15,6 min kv. km-lük Azərbaycan torpaqları (Borçalı, Qarayazı, Sığnax, Şərur-Dərələyəz, Yeni Bəyazid və s.) Gürçüstan və Ermənistanda mübahisəli ərazi sayılırdı və milli hökumət bu əraziləri ana vətəne qovuşması uğrunda mübarizəni davam etdirirdi. Ölkənin inzibati-ərazi quruluşu yeni şəraitə uyğun olaraq dəyişdirildi. Qarabağda erməni iqtisadiyətini yatırmaq və Ermənistandan əlini bu torpaqlardan kəsmek üçün burada xüsusi valilik yaradıldı, yerli emənilərə mədəni sahədə müxtariyyət verildi.

Ölkənin maliyyəsini qaydaya-

salmaq və dağıdılmış iqtisadiyyatın birpa etmək sahəsində xeyli işlər görüldü. 1918-ci ilin martında dağıdılmış neft sənayesi və Bakı-Batum neft kəməri bərpə edildi. Bakı-Culfa dəmiryolunun çəkilişi suretləndirildi. Azərbaycan Dövlət Bankı yaradıldı, kənd təsərrüfatı üçün xırda kredit bankları açıldı, şəhərlərde əmanət kassaları şəbəkəsi bərpə edildi.

AXC hökumətinin öz vətəndaşalarına mühacirətində bütün Azərbaycan xalqının və digər xalqların hüquq bərabərliyindən bəhs edilir:

Azərbaycan Vətəndaşları!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti
yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fonduun maliyyə
dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqların
müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət
səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi
fəallığının artırılması" istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb

qının müqəddəs vəzifəsidir.

Azərbaycan vətəndaşları! Təhlükə və təhdid hez dəfə olunmamışdır. Bizim üzərimizə qara buludlar gəlməkdədir. Bizim daxildəki hərəkatımız, nizam və asayıımız təmin edilər isə istiqlaliyyətimizi təhdid edən qüvvələrə yol verməz və rahat və azad yaşamağa malik olarsız.

Azərbaycan vətəndaşları!

Mayın 28-i böyük və ümumi bir bayram hesab edilməlidir. Bu gündə bilafərq millet hər kəs özünü məsəvi hüquqla Azərbaycan vətəndaşlığı etməlidir. Bu gün ümumcahan millətlərinin ədaət üzrə olan və ixtiyaratinın təmin edilən günləndən bir gündür.

Azərbaycan millətinin ittihad və ittifaqına istinad edərək və bu na ümidiyi izhar etməklə hökumət Azərbaycan Cumhuriyyətinin ikinçi sənəsine qədəmnihad olur.

Ümumazərbaycan vətəndaşlarının qüvvə və müavinetinə ümidi ilə hökumət onları dövlət bayramı ilə təbrik edir.

N.Nebizadə AXC-nin devrilməsinin səbəblərini göstərmişdir: Milli hakimiyətin Vətən və milletə xidməti təbii idi. Bir əsrlər müstəmələkə zülmündən hələ özünə gəlme-

miş millətin aparıcı qüvvələrinin təmsil olunduğu Azərbaycan hökumətinin səhvləri də eyni dərəcədə təbii idi. Dövlətçilik işindən yadırğadılmış və ekstremal şəraitdə müstəqil dövlət yaratmaq işini boyuna götürmüş milli qüvvələrin təcrübəsizliyi, hətta siyasi sadəlövhülüyə sonrakı facieler üçün əl-verişli zəmin yaratdı. Milli dövləti daxilən möhkəmlətmək çağrıları na (Fətəli xan Xoyski, Şəfi bəy Rüstəmbəyli və b.) baxmayıaraq, gənc Azərbaycan demokratifikasiya demokratiya aludəciliyi ilə destruktiv (pozucu) qüvvələrin əl-qol aqmasına şərait yaratdı. Bu qüvvələrin tam olmayan siyahısına Ermənistən fitnekarları və daxildəki erməni şəytanları, Türkiye kommunistləri və hərbi əsirləri və əlbətə ki, "səpi özümzdən olan baltalar" daxil idi. Məhz onların birgə işi nəticəsində 1920-ci il aprelin 1-də M.Yusifbəyli hökuməti istefə verməyə məcbur oldu. Təxminen bir aylıq hökumət böhrəni şəraitdə XI ordunun yürüyü Azərbaycan Demokratik Respublikasının tarixən qurulmasına səbəb oldu.

Vahid Ömərov,
falsəfa üzrə falsəfa doktoru

Xoşbəxt insanların maraqlı vərdişləri

Xoşbəxt insanların bu etdiklərini öyrənincə çox təcüblənəcəksiniz.

"Hər anı yaşa, kiçik şeylərə başını yorma, boş ver deməyi öyrən..." Bu və bənzər xoşbəxtlik reseptlərinən bezənlər alternativ bir 'siyahı' var.

Aparılan araşdırmlarda özlərini xoşbəxt hiss edən insanların ortaq xüsusiyyətləri qiymətləndirildi. Nə edir bu xoşbəxt insanlar? Budur xoşbəxt insanların vərdişləri...

1. Xoşbəxt insanlar parka gedər

Araşdırma, yaşıllıq sahəsi daha çox olan şəhərlərdə yaşayanların insan quruluşu binalardan bir qəfəsdəki kimi yaşayınlardan daha xoşbəxt olduğunu göstərir. Yaşıl sahələrin verdiyi "xoşbəxtlik" hissinin adamın evləndiyi gün hiss etdiyi xoşbəxtliyin 3-də birinə qədər çata bildiyi ifadə edilir. Başqa bir araşdırımıya görə bir təbiət parçası içinde yalnız 5 dəqiqə keçirmək belə adamın özüne inamını artırır.

2. Xoşbəxt insanlar İskandinav ölkələrində yaşar

BM-nin Dünya Xoşbəxtlik Hesabatına görə Danimarka dünyada en xoşbəxt ölkəsidir. Onu Norveç, İsveç, Hollandiya, İsveç və Kanada izləyir.

3. 'Hyggedən imtina etməzlər.

Bir terminidir. Bir çox dildə bir qarşılığı yoxdur bu terminin. Bəzən kefə qarışdırılır. Danimarkalıların uzun, qaranlıq, yorucu qış gecələrinə baxmayaraq dönyanın en xoşbəxt insanları olmalarını təmin edən odur. Bəzən səmimiyyət, təşəkkür və ailəni xatırladan anlayışlarla təsvir edilir. "365 gün davam edən bir yeni il gecəsi" deyənlər var. Adamın içinde olduğu mühitə dair tam bir fərqlilik içindəyən hiss etdiyi dostluq, şəfqət, tamlıq və dincilik hissi...

Hygge bəzən bir zaman aralığında ortaya çıxır: Bir həftə sonu, bir səhər, bir tətil, heyatın bir dövrü. Bəzi insanlar, bəzi şəhərlər xüsusilə kiçik şəhərlər, sevilən bir pub hetta müəyyən bir divan belə onun ortaya çıxmamasına vəsiile ola bilir.

4. Xoşbəxt insanlar sevdiyi işlə məşğul olar, sevmirsə işindən el çəkər.

İşində xoşbəxt olan insanların həyatda da xoşbəxt olmaları sürpriz deyil. Ancaq Gallup'un araşdırmasına görə, işini sevən və dörd əllə sarılanların yüzde 71-i özünü güclü və müvəffeqiyətli hiss edir, işindən soyuyanlarda bu nisbet yüzde 42-dir. Özünü güclü və müvəffeqiyətli bilən işsizlərin nisbeti isə yüzdə 48-dir. Başqa bir deyişlə, işsizlər arasında özünü yaxşı hiss edənlərin nisbeti, sevmədiyi bir işdə qalanlardan daha yüksəkdir.

5. Xoşbəxt insanlar çiçək qoxulayılar

Ciçək qoxularının insan davranışlarının üzərindəki təsiri bir çox araşdırmlarda var. Ciçək qoxulu otaqlarda müqəddəslik və dostluq hissələri çoxalır. Rutgers Universiteti araşdırmaçılarından Jeannette Haviland-Jones, "Ciçək qoxuları sizin xoşbəxt edə bilər, ictimai qarlılıqları təsiri artırır" deyir.

6. Xoşbəxt insanlar toza torpağı bulanar

Britanyada edilən tibbi araşdırmlara görə torpaqda olan "dost" bakteriyalar, immunitet sistemini gücləndirir, beyinde serotonin ifrazatını artırır və depressiyadan xilas olmada köməkçi olur.

7. Məşq edərlər

Bunu eşitmək istəməyə bilərsiniz, ancaq qorxacaq bir şey yoxdur. Məşq qan-teri içinde marafon qəçməq deyil. Orta yaşı qadınlar üzərində aparılan araşdırımıya görə "orta səviyyədə" məşq edən qadınlar, məşq sonrasında ağır məşq edən qadınlardan daha xoşbəxt, daha enerjili və yaxşı hiss edir.

8. Xoşbəxt insanlar xoşbəxtliyi beyninə salmaz

Təessüf ki, bir də belə araşdırma var: Xoşbəxt olmayı əhəmiyyət verən qadınlar, bu anlayışı çox düşünüb daha bədbəxt və depressiv olmazlar. Araşdırma qrupundan Iris Mauss, "Xoşbəxt olmağa çalışmaq sizin bədbəxt edə bilər. Görünüşə görə inad və israrla xoşbəxtlik axtarmaq, insanı öz bədbəxtliyinə aparır" deyir.

ELAN

ADiV-nin "Biznes və Mənejment" fakültəsinin IV kurs tələbəsi Mehrəlili Hümbət İltifat oğlunun tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılın, sahifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qazetdə AzərTAC, SIA, APA və AZADINFORM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500

Səs

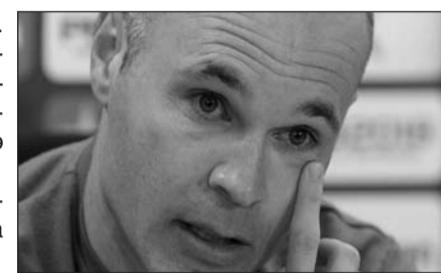
Son sahifə

28 aprel

İnyesta "Barselona"dan getdi!

Andres İnyesta gelən ayın sonu "Barselona"ni tərk edir. Qol.az-in İspaniya mətbuatına istinadən yaydığı xəbərə görə, bu haqqda 33 yaşlı futbolçu bu gün keçirdiyi xüsusi mətbuat konfransında bildirib. "Bu, mənim "Barselona"dakı son mövsümümdür. Bu qərarı vermək üçün çox düşündüm. "Barselona" mənə hər şeyi verən dünyanın en yaxşı klubudur" - deyə o qeyd edib.

İnyesta karyerasını Çinin "Çuntsin Lifan" klubunda davam etdirəcək. O, bu klubla 3 illik müqavilə bağlayacaq. Xatırladaq ki, İnyesta "Barselona"da 2001-ci ildən çıxış edir. Bu klubla əfsanəvi oyunçu 31 mükafat qazanıb.

Məhəmməd Salah Çempionlar Liqasında həftənin futbolçusu seçilib

UEFA Çempionlar Liqasında həftənin en yaxşı futbolçusunun adı açıqlanıb. UEFA-nın saytında yer alan xəbərə görə, azarkeşlər arasında keçirilən səsverməyə əsasən, "Liverpool"un hücumçusu Məhəmməd Salah en yaxşı oyunçu seçilib. Misirlı futbolçu "Real Madrid" klubunun müdafiəçisi Marselonu qabaqlayıb. "Liverpool"un "Roma"ya 5:2 hesabı ilə qalib gəldiyi görüşdə M.Salah iki qol vurub və iki məhsuldar ötürümə verib.

Avroliqada yarımfinal mərhələsinin ilk oyunları keçirilib

Futbol üzrə UEFA Avropa Liqasında yarımfinal mərhələsinin ilk görüşləri keçirilib. Londonda "Arsenal" ilə qarşılaşan İspaniya "Atletiko"su artıq 10-cu dəqiqəde azlıqdə qalib. Şime Vrsaljo ikinci sarı vərəqəni alaraq, meydandan qovulub. Buna etiraz edən baş məşqçi Diego Simeone isə texniki zonadan kənarlaşdırılıb.

Meydan sahibləri say üstünlüyüdən 61-ci dəqiqədə Aleksandr Lyakazettin qolu ile yararlanıb biliblər. Bununla belə, 82-ci dəqiqədə "Atletiko"un hücumçusu Antuan Qrizmann berabərlik qolunu vurmağa müvəffəq olub. Bununla da görüş 1:1 hesablı heç-heçə ilə yekunlaşdırıb. Fransada ise "Marsel" "Zaltsburq" üzərində inamlı qələbə qazanıb - 2:0. Qolları 15-ci dəqiqədə Florian Toven, 63-cü dəqiqədə isə Klyinton NJi vurub. Qeyd edək ki, cavab görüşləri mayın 3-də keçiriləcək.

"Neftçi"nin 2 futbolçusu "Keşlə"yə qarşı oynamayacaq

Topaz Premyer Liqanın 25-ci turunda "Keşlə"nin qonağı olacaq "Neftçi" paytaxt derbisine itkiylər çıxacaq. Klubdan verilən məlumatə görə, Kirill Petrovla Soni Mustivar bu gün keçiriləcək matçı buraxacaq. Ukraynalı müdafiəçi cəzalı, haitili yarımmüdafiəçi isə zədəli olduğu üçün meydana çıxa bilməyəcək. Qeyd edək ki, "Keşlə" - "Neftçi" oyunu saat 16:00-da başlayacaq.

Emeri PSJ-dən ayrılacağına açıqladı

PSJ-nin baş məşqçisi Unai Emeri mövsümün sonunda vəzifəsində ayrılaçğı. Qol.az-in Fransa mətbuatına istinadən yaydığı xəbərə görə, bu barədə ispaniyalı mütəxəssis keçirdiyi mətbuat konfransında məlumat verib. Qeyd edək ki, 2016-ci ilin yayından Paris klubunu çalışdırın məşqçi bu müddət ərzində komandasına 2 dəfə ölkə çempionluğunu, 2 dəfə liqa kubokunu, 2 dəfə Superkuboku və ölkə kubokunu qazandırıb.

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılın, sahifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qazetdə AzərTAC, SIA, APA və AZADINFORM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500